

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**ÖĞRETMENLERİN ÖĞRETMEN ÖRGÜTLERİNE (SENDİKALARA) ÜYE
OLMAMA NEDENLERİ (ARTVİN İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Meryem ATICI

Antalya, 2017

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**ÖĞRETMENLERİN ÖĞRETMEN ÖRGÜTLERİNE (SENDİKALARA) ÜYE
OLMAMA NEDENLERİ (ARTVİN İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Meryem ATICI

Danışman

Doç. Dr. Süleyman KARATAŞ

Antalya, 2017

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı dūřecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçalardan gösterilenlerden olduğunu ve bu eserleri her kullanımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

12 / 06 / 2017

Meryem ATICI

İmzası

JÜRİ İMZASI

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Meryem ATICI'nın bu çalışması **12.06.2017** tarihinde jürimiz tarafından **Eğitim Bilimleri** Anabilim Dalı **Eğitim Yönetimi ve Denetimi** Tezli Yüksek Lisans Programında **Yüksek Lisans Tezi** olarak **oy birliği/oy çokluğu** ile kabul edilmiştir

Başkan : **Prof. Dr. Erdoğan KÖSE**
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Üye : **Prof. Dr. İlhan GÜNBAZI**
Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Üye (Danışman) : **Doç. Dr. Süleyman KARATAŞ**
Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi

İMZA

YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI:

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun ..... tarihli ve ..... sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

(Unvan, Ad, SOYAD)

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Akademik çalışmalarımın bir başlangıcı ve ilerleyen yıllarımda bana büyük getirileri olacağına inandığım bu çalışmamda bilgi birikimi, hayat tecrübesi, kişiliği ile her zaman örnek alacağım, güvenini hep yanımda hissettiğim değerli tez danışmanım Doç. Dr. Süleyman KARATAŞ'a yardımlarından ve bu tezin tamamlanmasında gösterdiği titiz çalışmalarından dolayı şükranlarımı sunarım.

Yüksek lisans eğitimim boyunca engin bilgilerinden, tecrübelerinden yararlandığım beni her konuda cesaretlendiren ve desteklerini hep arkamda hissettiğim hocalarıma sonsuz teşekkür ederim.

Çalışmalarında bana her konuda destek sağlayan, hoşgörüsünü ve güler yüzünü hiç eksik etmeyen tüm çalışma arkadaşlarıma yardımları için teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak hayatımın her anında ve aldığım bütün kararlarda her zaman yanımda olan, beni destekleyen, bugünlere gelmemde en büyük emeği olan canım annem babama ve çalışmalarım boyunca zorlandığım her süreçte desteğini aldığım kardeşlerime sonsuz teşekkür ederim.

ÖZET
ÖĞRETMENLERİN ÖĞRETMEN ÖRGÜTLERİNE (SENDİKALARA) ÜYE
OLMAMA NEDENLERİ (ARTVİN İLİ ÖRNEĞİ)

Atıcı, Meryem
Yüksek Lisans: Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlamaması ve Ekonomisi
Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Süleyman Karataş
Mayıs, 2017

Bu çalışmanın amacı, Artvin ili merkez ilçesindeki okullarda çalışan öğretmenlerin sendikalara katılmama nedenlerini incelemek ve değerlendirmektir. Hemen hemen bütün meslek gruplarında olduğu gibi öğretmenlerinde bazı maksatlarla kurmuş oldukları meslek örgütleri bulunmaktadır. Bu mesleki örgütler sendikal faaliyetlerde bulunurlar ve üyelerinin taleplerine bu faaliyetlerle cevap vermeye çalışırlar. Bu bağlamda araştırmanın örneklemini Artvin ili merkez ilçesinde ilkökul, ortaokul ve lisede hizmet veren ve hiçbir sendikaya üye olmayan 108 öğretmen araştırma kapsamına alınmıştır. Daha önce geçerliliği, güvenilirliği yapılmış bir anket yardımıyla öğretmenlerin sendikalara üye olmama nedenleri araştırılmıştır. Bu anket Sendikalardan Kaynaklanan Problemler, Sosyal Problemler, Öğretmenlerden Kaynaklanan Problemler olarak üç alt boyut şeklinde hazırlanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuca göre öğretmenler en çok sosyal problemlerden ($\bar{X} = 3,47$) dolayı sendikalara üye olmamaktadır. Araştırma ölçek sorularından en çok puanı “Bazı kişilerin makam sahibi olduğu, diğerlerinin geri planda kaldığı kurumlar ($\bar{X} = 3,62$),” ile “Değişen siyasi iktidar ve düşüncelere göre sendikaların görüşü, üye sayısı, aktiviteleri de değişmektedir ($\bar{X} = 3,62$)” olduğu görülmektedir. Aynı zamanda araştırmada sosyodemografik değişkenlerle ölçek alt boyutları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir ($p=0.05$). Sendikaların gerekli bir oluşum olduğunu düşünenlerin oranının ve sosyal problemler alt boyut ortalamasının yüksek olması sendikaların yapısal ve eylemsel bazda kendilerini değiştirmeleri gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Örgüt, Öğretmen, Mesleki Örgüt

ABSTRACT

TEACHERS' REASONS FOR NOT INITIATING THEMSELVES INTO TEACHER UNIONS (ARTVIN PROVINCE EXAMPLE)

Atıcı, Meryem

Master Degree: Educational Administration, Supervision, Planning and Economy

Supervisor: Doç. Dr. Süleyman Karataş
May, 2017

The purpose of this study is to examine and evaluate the reasons why teachers working in schools in the provincial center of Artvin province do not join the union. Almost all occupational groups have been helped and their teachers have established some professional associations with their masters. These professional organizations will be engaged in trade union activities and try to respond to the demands of their members with these activities. In this context, the sample of the research was included in the study of 108 non-member teachers who served and did not send primary, secondary and high school in the province of Artvin. Previously, the validity, reliability and questionnaires were used to investigate the reasons for teachers' union membership. This questionnaire is Social Problems, Teachers. It is prepared in three dimensions. According to the results obtained from the research, teachers are not members of union members because of social problems ($\bar{X} = 3,47$). According to the changing political power and thought, the opinions of the unions, the number of members and the activities are changing ($\bar{X} = 3,62$) "with the institutions with the others ($\bar{X} = 3,62$) . At the same time, there was no significant relationship between sociodemographic variables and scale subscales in the study ($p = 0.05$). The proportion of those who think that unions are a necessary formation and the high level of social problems sub-dimension suggest that unions need to change themselves on a structural and operational basis.

KeyWords: Organization, Teacher, Occupational Organization

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii

BÖLÜM I. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem	2
1.3. Alt Problemler.....	2
1.4. Araştırmanın Amacı ve Önemi	2
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	3

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Örgüt	4
2.2. Mesleki Örgütlenme.....	6
2.2.1. Eğitim Örgütleri.....	9
2.3. Türkiye’de Öğretmen Örgütleri	11
2.3.1. Türkiye Eğitim ve Öğretim Bilim Hizmetleri Kolu Kamu Çalışanları Sendikası (TÜRK EĞİTİM-SEN)	11
2.3.2. Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (EĞİTİM-SEN).....	12
2.3.3. Eğitimciler Birliği Sendikası (EĞİTİM-BİR-SEN).....	15

2.3.4. Tüm Eğitimciler ve Eğitim Müfettişleri Sendikası (TEM-SEN).....	16
2.3.5. Özgür Eğitim ve Bilim Çalışanları Sendikası (ÖZGÜR EĞİTİM-SEN)	16
2.3.6. Anadolu Eğitim Öğretim ve Bilim Hizmetleri Sendikası (AES).....	17
2.3.7. Ata Eğitim ve Bilim Çalışanları Sendikası (ATA-SEN)	17
2.3.8. Eğitim ve Bilim İşgörenleri Sendikası (EĞİTİM-İŞ).....	18
2.3.9. Tüm Eğitim Çalışanları Sendikası (TEÇ-SEN).....	18
2.3.10. Kuvayı Milliye Eğitim Sendikası (KUVAYI EĞİTİM-SEN)	18
2.3.11. Eğitim, Öğretim ve Bilim Çalışanları Hak Sendikası (EĞİTİM HAK-SEN).....	19
2.3.12. Anadolu Eğitim Çalışanları Birliği Sendikası (AND-SEN)	19
2.3.13. Tüm Eğitimciler Birliği Sendikası (TÜM EĞİTİM BİR-SEN).....	19
2.3.14. Bağımsız Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmet Kolu Kamu Görevlileri Sendikası (BEÇ-SEN).....	20
2.3.15. Demokrat Eğitimciler Sendikası (DES).....	20
2.3.16. Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri Çalışanları Sendikası (BİRLİK EĞİTİM-SEN)	20
2.3.17. Bilinçli ve Gelişimci Eğitim Çalışanları Sendikası (BİLGEÇ)	21
2.3.18. Eğitim ve Bilim Çalışanlarının Sözü Sendikası (EĞİTİM SÖZ-SEN)	21
2.3.19. Milli Eğitim ve Bilim Hizmetleri Çalışanları Sendikası (MEÇ-SEN) .	22
2.3.20. Tüm Eğitim Gönüllüleri Sendikası (TEG-SEN).....	22
2.3.21. Mesleki ve Teknik Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmet Kolu Kamu Çalışanları Sendikası (METESEN)	22
2.3.22. Bağımsız Eğitim Öğretim ve Bilim Hizmet Kolu Kamu Görevlileri Sendikası (BAĞIMSIZ EĞİTİM-SEN)	23
2.3.23. Eğitim ve Bilim Çalışanları Sendikası (EĞİT BİL-SEN)	23
2.3.24. Yeni Nesil Eğitim ve Bilim Çalışanları Sendikası (YENİ-SEN)	23
2.3.25. Eğitimci Kamu Çalışanları Sendikası (EKSEN EĞİTİM-SEN)	24

2.3.26. İlkeli Eğitim ve Bilim Çalışanları Dayanışma Sendikası (İLKE-SEN)	24
2.3.27. Eğitim ve Saymanlık Çalışanları Sendikası (SAY-SEN)	25
2.3.28. Yetiştirme Yurtlarından Ayrılanlar Eğitim Çalışanları Sendikası (YURT AY-SEN)	25
2.4. Konu İle İlgili Yapılan Araştırmalar	25

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi	27
3.2. Çalışma Grubu	27
3.3. Veri Toplama Aracı	28
3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi	28

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Sosyodemografik Özellikler Ait Bulgular	29
4.2. Sendikalardan Kaynaklanan Problemler	32
4.3. Sosyal Problemler	37
4.4. Öğretmenlerden Kaynaklanan Problemler	39
4.5. Sendikalara Üye Olmama Nedenleri Ölçeğinin Betimsel İstatistikleri	42
4.6. Sendikalara Üye Olmama Görüşlerine Yönelik Analizler	45

BÖLÜM V
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma.....	49
5.2. Öneriler	51
KAYNAKÇA	53
EKLER.....	59

TABLolar LİSTESİ

Tablo 4.1: Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	29
Tablo 4. 2: Yaş Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	29
Tablo 4.3: Kıdem Yılı Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	30
Tablo 4.4: Okul Türü Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	30
Tablo 4.5: Branş Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	31
Tablo 4.6: Sendikalar Kendi Amaçları Dışında Çalışmaktadırlar.....	32
Tablo 4.7: Sendikalar, Siyasi Partilerin Görüşlerinin Savunucusu Durumundadırlar	32
Tablo 4.8: Çalışma ve Faaliyetlerinde Samimi Değildirler.....	33
Tablo 4.9: Ülkenin Mevcut Eğitim Sorunlarına Yeterince Eğilmemektedirler	33
Tablo 4.10: Çeşitli Çıkar ve Baskı Gruplarının Elindedirler	34
Tablo 4.11: Her Ay Yapılan Kesintiye Rağmen, Hiçbir İş Üretememektedir	34
Tablo 4.12: Her Gelen Siyasi Parti Sendikaları Kendi Çıkarları Doğrultusunda Kullanmaktadır.....	35
Tablo 4.13: Üye Yaptıktan Sonra, Öğretmenlerini Bir Daha Arayıp Sormamaktadırlar	35
Tablo 4.14: Sendikaların Grev Hakkının Olmaması Çözüm Üretmelerini Engellemektedir.	36
Tablo 4.15: Bazı Kişilerin Makam Sahibi Olduğu, Diğerlerinin Geri Planda Kaldığı Kurumlardır.	36
Tablo 4.16: Üyelerinin Ekonomik Sorunlarına Çözüm Aramak Dışında Kültürel, Sosyal ve Sanatsal İhtiyaçlarına İlişkin Çözümler Üretmemektedirler	37
Tablo 4.17: Üye Olunan Sendikaya Paralel Olarak Toplumda Siyasi Etiketlenmeler Yaşanmaktadır.(Sağcı-Solcu).....	37
Tablo 4.18: Değişen Siyasi İktidar ve Düşüncelere Göre Sendikaların Görüşü, Üye Sayısı, Aktiviteleri de Değişmektedir.	38

Tablo 4.19: Sendikalar Mevcut ve Tanımlanan Sorunlara Bile Çözüm Üretememekte, Bir İşlevleri Yoktur.	38
Tablo 4.20: Değişen Siyasi Tabloya Göre Öğretmenlerin de Sendika Değişimleri Toplumda Olumsuz Şekilde Algılanmaktadır.	39
Tablo 4.21: Benim Fikrimi Yansıtan Bir Sendika Bulunmamaktadır.	39
Tablo 4.22: Sadece Siyaset Yapan Örgütler Olduğunu Düşünüyorum.	40
Tablo 4.23: Gerekli Bir Oluşum Olduğunu Düşünmüyorum.	40
Tablo 4.24: Türkiye’de Hak Aramak Her Zaman Problem Yaratmaktadır.	41
Tablo 4.25: Öğretmenlerin Sendikalarda Yeterince Söz Sahibi Olamamaktadır.	41
Tablo 4.26: Sendikaların Siyasi Oluşuma Benzemelerinden Dolayı, Sendikalı Olmayı Etik ve Doğru Bulmuyorum.	42
Tablo 4.27: Öğretmenlerin Sendikaya Üye Olmama Nedenleri Ölçeğinin Alt Faktörlerine İlişkin Betimsel Analizi.	42
Tablo 4.28: Öğretmenlerin Sendikalardan Kaynaklanan Sebeplerle Üye Olmama Nedenlerine İlişkin Görüşleri ve Betimsel İstatistikleri.	43
Tablo 4.29: Öğretmenlerin Sosyal Problemlerden Üye Olmama Sebeplerine İlişkin Görüşleri ve Betimsel İstatistikleri.	44
Tablo 4.30: Öğretmenlerin Kendilerinden Kaynaklanan Problemler Nedeniyle Üye Olmama Sebeplerine İlişkin Görüşleri ve Betimsel İstatistikleri.	44
Tablo 4.31: Sendikalara Üye Olmama Nedenleri Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.	45
Tablo 4.32: Sendikalara Üye Olmama Nedenleri Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.	45

Tablo 4.33: Sendikalara Üye Olmama Nedenleri Puanlarının Kıdem Yılı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	45
Tablo 4.34: Sendikalara Üye Olmama Nedenleri Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-Testi Sonuçları.....	47
Tablo 4.35: Branş Değişkenine Göre Öğretmenlerin Sendikalara Üye Olmama Görüşlerine İlişkin Anova Sonuçları.....	48

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Sendika kelimesi köken olarak oldukça eskilere dayanmaktadır. Yunan ve Roma hukukunda rastlanan “syndic” yani bir birliğin, grubun temsilini sağlamakla görevli kişileri ifade etmektedir. “Syndicat” kelimesi ise “syndic” in işlevlerini ve bu işlevlerin uygulanmasını ifade etmek için kullanılmıştır (Eraslan, 2012,60).

İnsanoğlu tarih boyunca birçok mücadelelerden geçerek içinde bulunduğumuz zaman dilimine gelişerek gelmiştir. Bu mücadeleleri iki bölüme ayırarak incelemek mümkündür. Bu ayrımı Sanayi Devrimi öncesi ve sonrası olarak yapabiliriz. Sanayi Devrimi gerçekleşmeden önce, yalnızca maddi ihtiyaçları giderebilmek için doğa ile veya başka uluslarla yapılan mücadelenin biçimi ve yapıldığı insanlar Sanayi Devrimi ile beraber değişerek, yerini aynı ülke ve ulustan işveren ve işçi arasındaki mücadeleye bırakmıştır. Tamda bu dönemde, sendikacılık faaliyetleri başlatılarak sendikacılığın temelleri atılmıştır (Gül, 2007, 1).

Sendikalar, çalışanların kendi çıkar ve haklarını geliştirmek ve korumak için bir araya gelerek oluşturdukları, örgütlendikleri toplumsal ve sınıfsal örgütlerdir. Sendika bir ortaklığın, bir birliğin haklarını korumakla yasal olarak bazı yetkilerle donatılmıştır bir yapıdır. Sendikalar genel olarak bir gereksinimden kaynaklanarak doğar ve her ülkede sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel olarak farklılıklar göstermektedir. Sendikal haklar demokrasilerin en temel unsurlarındandır. Demokrasi, insan hakları ile bir bütün halinde olan sendikal hakların geniş bir çerçevede hayat bulduğu toplumsal örgütlenmedir (Aksoy ve Günbayı, 2016,11). Toplumların demokratikleşme seviyesini gösteren bazı unsurlar vardır. Bu unsurlardan birisi de sivilin ve çalışanların toplumsal yaşamın bütün safhalarındaki örgütlenme çabasıdır. Her dönemde, her sistemde, ortak amaç ve çıkarlara sahip bireylerin siyasal hayata etki edebilmek için belirli gruplar dâhilinde örgütlendikleri görülmüştür (Taşdan, 2013, 232).

Her meslek grubu kendine has özelliklerle sendikalaşma faaliyetleri gösterebilir. Tüm mesleklerde olduğu gibi öğretmenlik mesleğinde de çeşitli amaçlarla kurulmuş mesleki örgütler bulunmaktadır. Bu mesleki örgütler öğretmenlerin taleplerini karşılamayı amaçlamaktadırlar. Öğretmenlerin demokratik-ekonomik, akademik, mesleki ve hukuksal açıdan birçok sorunu ortaya çıkabilmektedir.

Bu araştırmada öğretmenlerin öğretmen örgütlerine üye olmama nedenleri belirlenmeye çalışılmıştır. Sendikaya üye olmama nedenlerinin belirlenmesi hem bu konu ile alakalı literatüre hem de öğretmenlerin örgütlenmesi konusuna faydalı olacaktır.

1.2. Problem

Öğretmenlerin sendikalara üye olmama sebepleri nelerdir?

1.3. Alt Problemler

1. Üye olmama sebepleri,
  - a) Sendikadan kaynaklanan sebepler
  - b) Sosyal kaynaklı sebepler
  - c) Öğretmenden kaynaklı sebepler nelerdir?
2. Öğretmenlerin sendikalara üye olmama nedenleri
  - a) Cinsiyet
  - b) Yaş
  - c) Kıdem yılı
  - d) Branş
  - e) Görev yaptığı okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.4. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Sendikalara üye olmak veya sendikal faaliyetlerde bulunmak Anayasa'ya göre temel haklardan biri olmasına rağmen maalesef çalışanlar açısından önemli bir kavram olarak algılanmamaktadır. Bu araştırma ile eğitim sendikalarının, eğitim hizmeti veren öğretmenlerin sendikal örgütlenmeyi nasıl algıladıklarının ortaya konulması açısından önem arz etmektedir. Araştırma aynı zamanda eğitim

hizmetleri kolunda çalışan öğretmenlerin sendikalara üye olmama sebepleri ile ilgili bilgilerin ortaya konulması ve mesleki açıdan örgütlenmenin daha ileri noktalara taşınmasına yönelik öneriler geliştirmesi açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırma öğretmenlerin sendikalara katılmama nedenlerini araştırmak amacıyla yapılmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin sendikalara üye olmama nedenleri ortaya konularak çözüm önerileri geliştirmektedir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma 2014-2015 eğitim öğretim yılında Artvin ili merkez ilçesindeki okullarda çalışan herhangi bir sendikaya üye olmayan öğretmenlerle sınırlı tutulmuştur.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Örgüt

Her bireyin kendine özgün bir kişiliği olduğu gibi, her örgütün de kendine has onu diğer örgütlerden ayıran bir kişiliği mevcuttur. Örgütün farklı karakteristik ve yapıları bu kültürü belirgin kılar ve onu diğerlerinden ayırır. Bu karakteristikler doğrudan ya da dolaylı olarak kültürün bir parçası olan örgütün üretkenliğini ve örgüt içinde çalışanların moralini etkiler (Berberoğlu ve Baraz 1999, 64).

Başarılı olan örgütlere bakıldığında örgütün amaçlar ile paralel değerleri örgüt kültürü olarak benimseyen çalışanlar görülmektedir. Başka bir deyişle çalışanların kendilerini örgütle bütünleştirdikleri, örgüt için kolaylıkla özveride bulunabildikleri örgütler başarılı olmaktadır. Örgüt kültürü kavram, kurumkültürü, şirket kültürü ya da işletme kültürü ile eş anlamlıdır. Örgüt kültürü konusunda araştırma yapan farklı yazarlar da örgüt kültürünü farklı yönlerden ele almışlar ve farklı tanımlar yapmışlardır. Sözgelimi Stephan P. Roddins örgüt kültürünün ne olduğunu tanımlayamam fakat gördüğüm zaman ne olduğunu anlarım demektedir (Özkalp 1999, 438).

İnsanlar bireysel güçlerini aşan amaçlarını gerçekleştirebilmek adına işbirliği içine girerler. Çünkü ortak bir çabayı gerektiren bir amacın gerçekleştirilmesi, birden fazla bireyin güç ve eylemlerinin birleştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu yüzden işbirliği olmaksızın toplumsal yaşamın olamayacağı artık anlaşılmıştır. Her toplum ihtiyaçlarını karşılayabilmek, gelişmek, ilerlemek, bünyesinde oluşan sorunlarını çözmek ve refahını arttırabilmek için bir takım kurumlara ihtiyaç duyar. İhtiyaçların ve sorunların çeşidine göre oluşan bu toplumsal kurumların kuruluş amaçlarını gerçekleştiren birimler de örgütlerdir. Bu noktada örgüt kavramının, insanların işbirliği kavramından doğduğunu söylemek ve örgütle uygarlığın eş anlamlı kelimeler olduğunu ve örgüt olmaksızın uygarlık olmayacağını söylemek mümkündür (Pulat 2010, 4-5).

Örgüt kültürüne ilişkin tek bir doğru tanımdan ya da görüşten söz edebilmek oldukça güçtür. Örgüt kültürünün, yönetim, iletişim, psikoloji, sosyoloji ve antropoloji gibi farklı disiplinler içinde yer alan araştırmacılar tarafından çalışılması, söz konusu olguya ilişkin farklı tanımların ve görüşlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur (Durğun 2006, 112-132).

Zengin bir geçmişe sahip olan herhangi bir grup veya örgütte kültür; grubun, dış çevreye uyum sağlama ve içsel bütünleşme sorunlarına çözüm ararken bulduğu, keşfettiği veya geliştirdiği ve geçerli olduğunu deneyimleriyle onayladığı, bu nedenle de yeni üyelere bu sorunlarla ilgili algılama, düşünme ve duyumsamanın doğru yolları olarak öğrettiği, temel varsayımlar bütünüdür (Schein 1984).

- Örgüt üyelerinin paylaştığı ve örgütü bir arada tutan inançlar, kurallar ve değerler bütünüdür.
- Belirli bir grup için, belli bir zaman diliminde (durumda) geçerli olan, kabul edilmiş anlamlar bütünüdür.
- Bir insan grubunun üyelerini diğerlerinden ayıran ortaklaşa bir akıl programlamasıdır (Ay 2014, 16).

Örgüt yapısı, bütün faaliyetler için, zemin oluşturur. Bu zeminin uygun ve elverişli olması örgüt başarısını artırırken, aksi durumda onun yaşamını tehdit eder. Örgüt çevresinin özellikleri, örgütün çevreye bağımlılık derecesi, strateji, teknoloji, örgütün yaşı ve büyüklüğü yapıyı şekillendiren güçlerdir. Örgüt yapısının seçiminde bu güçler ayrıntısıyla incelenmeden karar verilemez. Diğer taraftan, çoğu kez, örgüt içi dinamikler ve mevcut kadro, örgüt yapısının kurulmasında önemli bir rol oynayabilir. Hızlı değişen ve karmaşık bir çevrenin belirsizliği, organik bir örgütü zorunlu kılarken; farklı bölüm veya takımların oluşmasına, bunlar arasında koordinasyona, değişime uyuma ve dolayısıyla esnekliğe neden olur. Tersine durumda ise, yani durgun ve nispeten belirli çevrelerde, mekanik ve bürokratik örgütler daha başarılı olacaktır. Durgun bir çevrede organik bir örgüt kaygan bir zemin oluşturur ve çalışanlar arasında güven kaybına sebep olurken, değişken bir çevrede mekanik bir örgüt katı ve değişmez bir sonuç doğurur ve çevreyle stratejik bir açıklık oluşur (Dinçer 2003, 312).

Örgütün basit bir tanımını yapmanın birçok zorlukları vardır. İnsanlar; okullar, dernekler, kulüpler, şirketler, çeşitli kamu kurumları, siyasi partiler, hastaneler gibi çeşitli örgütlerle iç içe yaşarlar. Buna rağmen, bir örgütü oluşturan unsurları belirlemek kolay olmamaktadır (E. H. Schein 1976, 7).

Genel olarak örgüt denildiğinde, iki veya daha fazla insanın, ortak bir amaca ulaşabilmek için, davranışlarını biçimsel kurallara göre düzenlediği yapı anlaşılmaktadır. Bir örgütte meydana gelen olaylar, karşılıklı davranışlardır. Örgütün yapısı bu karşılıklı davranışları tanımlar. Örgüt yapısının doğası ve karşılıklı davranışların özel nitelikteki süreçleri, bir örgütten diğerine değişecektir. Bununla beraber her örgütte bireyler amaçlar için karşılıklı davranışlarda bulunurlar. Bu karşılıklı davranışların her zaman bir tip yapı ile tanımlanması mümkündür. Biçimsel örgütler için yapı birinci derecede önemli bir özellik olarak kabul edilir (Hicks ve Gullett 1975, 32).

Örgüt kavramı iki değişik anlamda kullanılabilir. Birincisi bir yapı, iskelet, önceden planlanmış ilişkiler topluluğu anlamına gelen örgüttür. İkinci anlamda ise, bu yapının oluşturulması sürecini, bir dizi faaliyeti, örgütlenmeyi ifade eder. Hatta bazen örgüt kavramına bir üçüncü anlam da verilmektedir. Bu anlamda örgüt, toplumdaki diğer varlıklar arasında bir sosyal sisteme verilen isimdir (Koçel 1989, 13).

2.2. Mesleki Örgütlenme

Meslek örgütleri hukuki bir çerçevesi ve ekonomik yapısı olan kar amaçsız örgütler olup yarattığı katma değeri tekrar mesleğin ve meslektaşların gelişimine harcayan bu anlamda sosyal fayda yaratan kurumlardır. Meslek örgütünün yönetim organları, zamanını, bilgi ve deneyim birikimlerini, becerilerini özverili ve gönüllü adanmışlıkla paylaşacak, değer yaratacak meslek adamlarından oluşmalıdır. Meslek örgütüne liderlik edecek olanlar, kişisel çıkar gözetmeksizin, karşılıksız hizmet vermeyi ilke edinmiş, katkılarını “aklının zekâtını vermek” olarak düşünenler olmalıdır. Meslek örgütünün kurumsal sürdürülebilirliğinin güvencesi olan şeffaf ve hesap verilebilir kurumsal yapı, hukukun ve mesleğin gereklerinin yerine getirilmesine azami dikkat ve özen gösteren, kuraldışı eylemlere bilerek ve

isteyerek taraf olmayan bir yönetim anlayışı bulunmalıdır. Meslek örgütünün yönetim organlarında hizmet, süreli olmalı, yönetici insan kaynağı yenilenmelidir. Yönetim organları oluşturulurken çıkar çatışmalarına fırsat verilmemelidir. Örgütsel kaynaklar mesleki çıkarlar gözetilerek kullanılmalıdır. Mesleki örgütlenme, katılımcı, sorgulayan, irdeleyen, çok sesli, farklılıkların birlikteliğinden sinerji yaratan, bağımsız davranabilen bireylerden oluşmalıdır. Örgütlenmenin sinerjisi meslek için kullanılmalıdır. Kişi ve kliklere bağımlı olmadan, yöneticiliğin bir meslek haline dönüşmediği, hizmet bayrağının el değiştirdiği, katılımcı, meslek için hizmetin esas alındığı bir yönetim anlayışına, yaklaşımına sahip olmak “meslek örgütü” olmaktır. Yukarıda açıkladığımız ilkelerde “meslek örgütü” olmak; birbirinden farklı kurumların temsilcileri olan meslek adamlarını buluşturarak “Biz bilincini oluşturmaktır. Birlikte paylaşım ve katılım arzusunu hareket geçirmektir. “Vizyon gücü” nün ifade edilmesidir. Farklılıkların zenginliğini, birlikteliğin sinerjisi ile örgütsel güce dönüştüren “Eylem gücü” dür. Mesleğin kurumsal kimliğinin ifadesi olan “meslek örgütü” meslek ile ilgili toplumsal farkındalığın “yaratıcı gücü” dür (Uzun 2014).

Bir mesleğin en önemli özelliklerinden biri, toplumun değişmesi ve toplumu oluşturan insanların daha iyi düzeye ulaşmasında toplumsal içerikli ve belirgin görevlerle yüklenmiş olmalarıdır (Velioğlu 1985, 23-46). Mesleklerin değeri topluma verdiği hizmetler ile ölçülür. Bu hizmetler ise, hem o mesleğin üyeleri, hem de hizmeti alacak olanlarca iyi bir şekilde anlaşılmalı olmalıdır. Toplumda bireylerin gereksinimlerine göre oluşan uğraş alanları birçok aşamadan geçerek meslek haline gelir ve meslekler toplumla etkileşim içerisine girerek içinde bulunduğu toplumun ihtiyaçlarına yönelik hizmet verirler. Bireylerin bulunduğu toplum içinde yaşam biçimlerini etkileyen normlar, tutumlar ve değerler bireyin meslek seçimine de etki edeceği için bireylerin öncelikli değerlerini belirlenmesi gereklidir. Mensubu olduğu bir mesleği yaparken doğru değerler ve tutumlar çerçevesinde davranışlar sergilemeyi ilke edinmiş bir bireyin, özel yaşamında da kendisini diğer kişilerden farklı kılan niteliklere sahip olduğu, diğer bireylerle ilişkilerinde daha özenli olduğu gözlenmektedir (Dalgıç 1995).

Meslek kuruluşlarının sivil toplum kuruluşu olup olmadığı hususuyla ilgili tartışmalar var. Kuşkusuz sivil toplumun olmazsa olmaz koşullarından biri gönüllü birliktelik ise biri de sivil toplum örgütlerinin hükümet dışı olma özellikleridir. Oysa meslek kuruluşları kanunla kurulmuş, kamu yararına çalışan, meslek mensuplarını denetleyen tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu hüviyetinde kuruluşlardır. Meslek kuruluşlarının bu özelliği hem Anayasa'da, hem de her birinin kendi kuruluş yasalarında belirtilmiştir. Bu yönüyle değerlendirildiğinde meslek kuruluşlarının bir yandan meslek mensuplarının çıkarlarını savunan ve onlar adına hareket eden sivil kuruluşlar; ama öte yandan da kamu otoritesi adına meslekleri ve mensuplarını denetleyen, vergi vermelerini sağlayan, sicillerini tutan ve onları disipline eden resmi kuruluşlar olduğunu söyleyebiliriz. Meslek örgütleri, tümüyle gönüllü birlikteliğe dayanmayışlarından ve devlet otoritesine karşı otonom yapıda olmayışlarından dolayı sivil toplumun temel özelliklerinden yoksundurlar (Çaha, Yayla ve Şahin 2011, 19).

Profesyonel meslek örgütü; bir mesleğin daha profesyonel şartlarda gerçekleştirilmesi, meslek uygulayıcılarının durumlarının iyileştirilmesi, mesleki hizmet kalitesinin geliştirilmesi ve mesleğin uygulanması aşamasında halkın zarar görmesinin engellenmesi için faaliyetlerde bulunan, kar amacı gütmeyen kuruluşlardır (Yayla ve Şahin 2011, 134).

Bir mesleğin örgütsel bir çatı altında toplanması, mesleğin profesyonelleşmesi açısından oldukça önem taşımaktadır. Bir mesleğin, ekonomik açıdan çıkar gözetmeyen bir organizmaya dayandırılması; mesleğin profesyonel olarak ele alınmasının önemli bir adımıdır. Profesyonelleşme sürecindeki meslekler, bir örgütlenme ile kamu yararını daha ileri seviyede tutabilmekte ve kamunun gözünde daha fazla etkiye sahip olabilmektedir. Meslek örgütleri; bireysel profesyonel gelişim, ilgili sektörle bağlantılı olarak uygulanan eğitimin yanı sıra iş alanını ön plana çıkarma, işbirliği ve network gibi unsurları sağlama, endüstrinin standart halde uygulayacağı standartları ortaya koyma ve devletten önce endüstriyi temsil etmek için bir araya gelmiş bir grup profesyoneli ifade etmektedir (Özbükerci 2015, 32).

Bir meslek örgütünün uygun koşullarda varlığını sürdürmesi için gerekli olan gereksinimleri Abdullah ve Threadgold şöyle sıralamıştır (Zulhamri ve Threadgold 2007, 21);

1. Tüm dünya etrafında uygulanan en güncel materyaller, işlevsel prosedürler, en profesyonel proje, strateji ve planlar hakkında bilgilendirilmiş ve bilgili olan üyeleri elde tutmak,
2. Standartlaştırılmış ve evrensel olarak ortaya konulmuş olan bireysel ve kurumsal akreditasyonu uygulamak,
3. Dünyadaki tüm meslek çalışanları tarafında kabul edilen standart ölçütlere ne olursa olsun bağlı kalmak,
4. Meslek örgütleri arasındaki uluslararası ilişkileri aynı amaç ve standartlarla geliştirmek, sürdürmek ve büyütmek,
5. Var olan meslek örgütü üyelerinin gelişimi için, meslek örgütlerini destekleyici programları uygulamak,
6. Kapsamlı etik standart ve prosedür kodlarını yürütmek ve yönetmek,
7. Resmi olan üyelere uygun olan faydaların sıralandırmak,
8. Profesyonel kalitenin, sertifika ve eğitim programlarının gelişimini gözetmek.

2.2.1.Eğitim Örgütleri

Birey toplumun yapı taşıdır ve topluluk halinde yaşama ihtiyacı hisseder. Birçok ihtiyacını yalnız karşılayamadığı için toplumun bir parçası olarak o toplumda yer alır ve sorumluluk alarak belirli amaçlar doğrultusunda örgütlenir. Yönetim, insan ve diğer kaynakları mümkün olduğu kadar iyi bir şekilde bir araya getirerek örgütsel amaçlara en verimli şekilde ulaşmaktır (Nohutçu 2003, 27). Bu tanımda vurgulanan kaynakların etkili kullanımı meselesidir. Ayrıca örgütün amaçları da

burada önem arz etmektedir. Örgütün tanımını inceleyecek olursak; işletme işlerini ve çalışmalarını düzenleyen birlik gösteren ve yüksek kurullardan oluşan sistem ya da ortak amaçları gerçekleştirmek için işlerin yapısına ve dağıtımına ilişkin süreçtir (Aldemir 1985, 201). Örgütün bir diğer tanımı da; belli amaçlara ulaşmak için bir insan grubunun çabalarını düzenleştirmeye yarayan belirli yapı, kural ve süreçlerin bütünüdür. Bu iki tanıma göre örgütün en önemli özelliği sistematik bir yapıyla belli amaca ulaşma isteğidir. Bu amaca ulaşmada da en önemli faktör örgütü oluşturan bireylerdir. Örgütlerin temel anlamda bazı özellikleri vardır. Bunlar;

- Ortak amaç veya amaçların varlığı,
- Amacı hayata geçirebilmek için belirli bir formda düzen sağlanmış faaliyetler ve bu faaliyetlerin örgüt üyelerine görev şeklinde dağıtılması,
- Tanımlanmış görevlerin örgüt birimlerine verilmesi ve birimler arasındaki kontrol birliği,
- Üyelerin örgüt amaçları doğrultusunda, davranış ve değerler geliştirmeleri,
- Amaçların belirlenmesinde ve gerçekleştirilmesinde karar verme, kontrol, ödül ve ceza verme gibi süreçlerin varlığı,
- Tüm bu özellikler arasında uyumu sağlayan bir örgüt düzeninin varlığıdır (Vural ve Çoşkun 2007, 7)

Eğitim de sosyal bir sistem olarak, bireyleri toplum içerisindeki konumları bakımından hazır hale getirerek toplumun sürekliliğini sağlarken, bir diğer yandan yeni bilgiler yaratarak toplumu değişen şartlara hazır hale getirir ve uyumunu sağlar (Altınışık 1996).

Meslekler kendi bilgi birikimlerini oluşturmak ve bunları kullanmak zorundadır. Öte yandan bilgi birikimini, mesleki adaylar için de kullanmak durumunda olan meslekler için eğitim önemli bir noktadır. Gerek üniversite gerekse mesleki konferans, seminer gibi etkinliklerle mesleğin sahip olduğu kodlar

aktarılabilmektedir. Bir mesleğin üniversite, lise gibi okullarda öğretilir olması; mesleğin profesyonelleşmesi açısından oldukça önemlidir. Özellikle hata kabul etmeyen doktorluk, diş hekimliği gibi mesleklerin icra edilmeden önce akademik seviyede okullarda öğretiliyor olması, mesleğin profesyonel olmasında büyük rol oynamaktadır. Halkla ilişkiler açısından bakıldığında ise ilk halkla ilişkiler kursu New York Üniversitesi Ticaret Okulu Gazetecilik departmanında Edward Bernays tarafından önerilmiştir (Theaker 2004, 69).

Bu örnek gibi birçok örnek de başka meslekler için verilebilmektedir. Bir mesleğin akademik bir altyapısı olması; mesleki kodların oluşturulması sürecinde aktif rol oynamaktadır. Dünyanın her yerinde mesleğin hangi içerikte ve ne şekilde ele alınması gerektiğinin öğretilmesi mesleki bilginin de oluşturulması anlamına gelmektedir. Oluşturulan ve akademik teoriye dayanan mesleki bilgiler yine eğitim yoluyla kuşaklara aktarılmaktadır. Bu aktarım sayesinde mesleki bilgi birikimi de artarak günümüze kadar gelmektedir. Profesyonelleşme aşamasındaki bir mesleğin kar amacı gütmeyen bir örgüt çatısı altında toplanması önem arz etmektedir. Mesleğin bütün kodlarının bir yerden yönetildiği ve bunun tek bir yapıya büründürülmesi; mesleğin üyeleri arasındaki bilgi akışını da hızlandırmaktadır. Mesajın tek bir kaynaktan yayılması ve bu kaynağın çıkar amacı gütmeyen bir mekanizma olması; mesleğin profesyonelleşmesi noktasında gereklidir. Meslek örgütleri, bir mesleğin gelişmesi, tanınması ve güçlenmesinde anahtar görevi üstlenmektedir (Paea 2012, 18).

2.3. Türkiye’de Öğretmen Örgütleri

2.3.1. Türkiye Eğitim ve Öğretim Bilim Hizmetleri Kolu Kamu Çalışanları Sendikası (TÜRK EĞİTİM-SEN)

12 Eylül 1980 tarihi tüm çalışan örgütlerine olduğu gibi, memur derneklerine de ağır darbeler vurmuş, dernekler kapatılmıştır. Binlerce memur örgütsel faaliyetlerinden ötürü cezalar almış, derneklerin mal varlıklarına el konulmuştur. 12 Eylül’den sonra, ülkenin yeniden siyasi iktidarlar tarafından yönetilmeye başladığı normalleşme sürecinde, 1986’dan sonra memurlar yeniden dernek, vakıf vb. şeklinde örgütlenmeye başlamışlardır. Burada örgütlenmelerin yine siyasal ayrımlar

temelinde olduğu söylenebilir. Memur sendikacılığında önemli ve büyük bir hareket, 1988 yılında Türkiye Kamu Çalışanları Vakfı olarak bütün Türkiye’de örgütlenmiş, bürolarını açmış olan Türkiye Kamu-Sen örgütlenmesi olarak karşımıza çıkmıştır. Bütün hizmet kollarında daha önce vakıf çatısı altında örgütlenen Türkiye Kamu-Sen, 1992 yılında çok kısa sürede vakıf bürolarını sendikaya çevirmek suretiyle bütün hizmet kollarında sendikalarını kurmuş ve aynı yıl bu sendikalar birleşerek Türkiye Kamu-Sen konfederasyonunu oluşturmuşlardır.

Türkiye Kamu-Sen konfederasyonu bünyesinde yer alan Türk Eğitim-Sen, 18 Haziran 1992’de kurulmuş olan ve Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri iş kolunda faaliyet gösteren bir sendikadır. Sendikanın temeli Türkiye’de memur sendikacılığı hareketinin alt yapısını oluşturmak amacıyla Ankara’da kurulan Türkiye Kamu Çalışanları Vakfı’na dayanır. Her iş kolundan memurların üye olabildiği bu vakıf kurulduktan sonra kısa sürede bütün Türkiye’de örgütlenmiş ve bu vakıf üyeleri Türkiye’nin memurlara sendikal hakların verilmesini de içeren İLO sözleşmesini kabul çalışmaları devam ederken kendi hizmet kollarında sendikalar kurmuştur. Zaten önceden vakıf çatısı altında örgütlü olmaları sendikaların kısa sürede kurulmasını sağlamıştır. Bu kurulan sendikalardan biri de eğitim çalışanlarının kurmuş olduğu Türk Eğitim Sen’dir (Ülker 2011, 83).

2.3.2. Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (EĞİTİM-SEN)

Eğitim-Sen 1990 yılından beri eğitim işkolunda faaliyet gösteren Eğitim-İş ve Eğitim-Sen’in 23 Ocak 1995 tarihinde birleşmesi sonucu kurulmuştur. Bir kuruluş bildirgesi yayınlayan Eğitim-Sen ve Eğitim-İş bu sendikal birleşmeyi güçlü ve etkin bir sendikanın yaratılmasının ihtiyacı olarak gördüklerini belirtmişlerdir (Arlı 2011, 157).

Eğitim, öğretim ve bilim hizmet kolunda örgütlenen bir sendika olan Eğitim Sen’in kuruluşu öğretmenlerin ilk örgütlenme mücadelelerinden bağımsız olarak değerlendirilemez. Bu nedenle bu bölümde Sendikanın mücadele tarihi, Türkiye’de öğretmenlerin ilk örgütlenme mücadelelerinden Eğitim Sen’in kuruluş tarihine kadarki dönemi kapsayacak şekilde tarihsel koşullar ile ele alınmaktadır.

Öğretmenlerin ülkemizdeki ilk örgütü Temmuz 1906 yılında kurulan Encümen-i Muallimin'dir. O dönemde "Öğretmenlerin Haklarını Savunmak" anlamına gelen "Muhafaza-i Hukuk-u Muallim Cemiyeti" adlı ikinci bir örgüt kurulmuştur. Söz konusu iki örgüt ilerleyen tarihlerde Cemiyet-i Muallimin adı altında birleştirilmiştir. Ne var ki üzerinden uzunca bir zaman geçmeden başkanının tutuklanmasıyla örgüt dağılma sürecine girmiştir. Aynı dönemde kurulan Eğitim Yayıma ve Öğretmenler Yardımlaşma Derneği yeterli destek sağlayamaması nedeniyle kapanmıştır (Yıldırım 2011, 85).

Eğitim-Sen tüzüğüne göre sendika kendi iç işleyişinde demokratik merkezîyetçilik esaslarına göre çalışmaktadır. Sendika içi demokrasiyi üyelerin eleştirisi ve öneri haklarını kullanmaları ve karar süreçlerine katılmaları açısından koruyucu bir faktör olarak savunduğunu belirten sendika bu bağlamda azınlığın çoğunluk olma haklarını korur. Kendini örgütsel olarak devlet, siyasal parti, örgüt ve kuruluşlardan bağımsız olarak tanımlayan Eğitim-Sen sendikal bağımsızlığı da koruyucu bir faktör olarak üyeleri arasında siyasal görüş ayrılığı gözetmeksizin tüm üyelerin siyasal partilere üye olma hakkını da savunmaktadır (Arlı 2011, 158).

Sendikanın 100 şubesi vardır. Eğitim Sen'in genel merkezi Ankara'dır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2016 yılında yaptığı tespiti göre Eğitim Sen'in üye sayısı 119.876'dır. Eğitim Sen, Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) üyesidir. Eğitim Sen, faaliyet alanı olarak Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmet Kolu olarak tüzüğünün 5. Maddesinde göstermiştir. Eğitim Sen'in amaçlarını tüzüğünün 2. Maddesinde şu şekilde sıralamıştır.

- İnsan hakları ve temel özgürlüklerin bütünlüğü içinde, din, dil, ırk, cinsiyet, siyasal düşünce farkı gözetmeksizin bütün üyelerinin ekonomik, demokratik, akademik, sosyal, kültürel, hukuksal, siyasal, mesleki özlük hak ve çıkarlarını koruyup geliştirmeyi, üyelerine insanca bir yaşam düzeyi sağlamayı,
- Toplumun bütün bireylerinin, temel insan hakları ve özgürlükleri doğrultusunda demokratik, laik, bilimsel ve parasız eğitim görmesini savunur.

- Grevli ve toplu iş sözleşmeli sendikal hakların tanınması ve çalışma koşullarını düzenleyen hükümlerin uluslararası normlara uyumunun sağlanması için gerekli mücadeleyi yürütür.
- Eğitim Bir Sen uluslararası sözleşmelerde çocukların eğitimi ile ilgili yer alan temel hakların ve özgürlüklerin takipçisi ve savunucusudur. Sendika bu amaçlarını gerçekleştirebilmek için (md.3); a) Üyelerinin, günün koşullarına uygun ücret almaları ve daha iyi çalışma koşullarına kavuşturulmaları için üyeleri adına kamu işvereni ile her düzeyde görüşmede ve pazarlıkta bulunur. 75 b) Sendika, üyelerinin sendikal amaçlar doğrultusundaki mücadelesinde hak ve çıkarlarının ihlal edildiği her durumda her türlü demokratik ve meşru mücadele hakkını kullanır. Onlar adına gerekli hukuksal girişimde ve yardımda bulunur. c) Emeğin ve örgütlenmenin toplumsal yaşamdaki işlevini ve değerini, ulusal ve uluslararası düzeyde barışın, dostluğun, dayanışmanın ve işbirliğinin önemini kavramış bilinçli bir üye topluluğu ve kamuoyu yaratmak amacıyla kültürel, sanatsal, eğitsel toplantılar, şenlikler, işyeri, salon ve açık hava toplantıları ve benzeri etkinlikler düzenler. d) Üyeleri ve ailelerinin yararlanmaları için hizmet amacıyla sağlık, dinlenme, spor, eğitim ve kültür tesisleri ile kitaplık, kreş, yuva ve yardımlaşma sandıkları kurar ve yönetir.
- Üyelerinin mesleki bilgi ve tecrübelerini artırmak için, sendika gelirlerinin % 10'u oranında kullanmak üzere 'Eğitim Fonu' adı altında bir fon oluşturur. f) Hizmet kolunda güçlü bir sendikal birlik, ülkede ve dünyada güçlü bir sendikal hareket yaratabilmek amacıyla gerekli çalışmayı yürütür, ulusal ve uluslararası düzeyde ortak amaçlar taşıyan kuruluşlarla dayanışmaya girer, üst kuruluşlar kurar ya da bunlara üye olur, bunlarla bilgi alışverişinde bulunur, iş ve eylem birliği yapar.
- Kamu işverenince yürütülen eğitim, öğretim, bilim ve kültür hizmetlerinin planlanmasına, programlanmasına, yönetilmesine ve denetimine taraf olarak katılır.

- Tüm emekçilerin siyaset yapma hakkını ve özgürlüğünü sağlamak için çalışır.
- Amaç ve görevlerinin gerektirdiği taşınır ve taşınmaz malları iktisap eder ve satar.
- Üyelerinin aile ve bireylerinin bakım, eğitim ve sağlık koşullarının düzeltilmesine çalışır.
- Başta nitelikli öğretmen olmak üzere, personel eğitiminin geliştirilmesini sağlamak için projeler üretir ve uygulanmasını sağlamaya çalışır.
- Üyelerini ilgilendiren atama, yer değiştirme, değerlendirme, görevde yükselme ve kararlara katılma gibi konularda adil bir düzenleme yapılmasına çalışır. 76 m) Kadın üyelerin çalışma yaşamında ve sendikal etkinliklerde kadın olmaktan kaynaklanan sorunlarına çözümler üretir, ek haklar elde etmelerine, onlara olanaklar sunmaya çalışır.
- Demokratik ve meşru haklar kullanılırken zarara uğramış üyelerimize yardım amacıyla dayanışma fonu kurulur (Yıldırım, 2007, 74-75).

2.3.3. Eğitimciler Birliği Sendikası (EĞİTİM-BİR-SEN)

Eğitim Bir-Sen 2011 yılından itibaren Türkiye’de eğitimcilerin üye olmayı tercih ettiği birinci sendika konumundadır ve bu özelliğiyle 2011’den bugüne yetkili sendika olma vasfını da taşımaktadır. Eğitim Bir-Sen’in etkin sendikal mücadele için çalıştığını sık sık ifade ettiğini görmek mümkündür. Sendikaya göre bugüne kadar yapılan toplu görüşmeler göstermiştir ki mevcut 4688 sayılı kanunla, çalışanların örgütlülüğünden gelen gücü, hakların kazanılma sürecine yansımamaktadır. Eğitim Bir Sen’e göre gerçek ve etkin bir sendikal mücadele için, kamu çalışanlarının grev ve toplu sözleşme hakları, iç hukukta da acilen düzenlenmelidir. Eğitim Bir Sen, 2002’den bu yana YÖK, katsayı ve başörtüsü ile ilgili mücadele etmiştir. Sendika, yeni açılan üniversite rektörlerinin, Meclis iradesi devre dışı bırakılmak istenerek atanmaya çalışılmasına karşı YÖK’e tepki vermiştir. Bu konuda reform yapılmasını istemiştir. Sendika 2007 yılında ‘demokrasi anketi’

gerçekleştirmiştir. 2011 yılında katsayı uygulamasının kaldırılması ve 2013 yılında kamusal alanda başörtüsünün serbest hale getirilmesiyle sendika amacını gerçekleştirmiş olmuştur. Sendika 2013 yılında kaldırılan ‘Andımız’ uygulamasında hükümeti desteklemiştir. Eğitim Bir Sen, memur ve hizmetlilerin, görev tanımları belirlenmesi için, eğitim-öğretim ödeneklerinin ödenmesi için, bunların hizmetli, memur başta olmak üzere bütün eğitim çalışanlarına verilmesi için mücadele etmiştir. Aynı zamanda sendika, idari ve yardımcı hizmetlerde çalışanların da öğretmenler gibi iller arası ve il içi atama dönemlerinin olması, muvafakat şartının kaldırılması, özlük ve ekonomik haklarının iyileştirilmesi için sendika mücadele vermiştir (Asan 2014, 43).

2.3.4. Tüm Eğitimciler ve Eğitim Müfettişleri Sendikası (TEM-SEN)

Tem-Sen olarak bilinen (Tüm Eğitimciler ve Eğitim Müfettişleri Sendikası)Eğitim, öğretim ve bilim hizmet kolunda kurulmuş ve bu alanda hizmet verenlerin tümünü kapsamaktadır. Bu sendikanın merkezi Ankara’dadır. Sendikanın amacı üyelerinin, sosyal, ekonomik, özlük, mesleki ve demokratik haklarını koruyup geliştirerek bu sendikaya bağlı olanların daha saygın bir yaşam seviyesi sağlamayı ve eğitimin içinde bulunduğu şartların her zaman daha iyiye gitmesine yardımcı olmaktır. Sendika kendi işleyişinde demokratik bir yapıya sahiptir. Üyelerinin öneri ve eleştiri haklarını kullanmalarına yardımcı olur. Parti, devlet, kuruluş ve örgütlerden bağımsızdır(<http://www.temsen.org.tr>).

2.3.5. Özgür Eğitim ve Bilim Çalışanları Sendikası (ÖZGÜR EĞİTİM-SEN)

Yusuf Tanrıverdi ve arkadaşları tarafından 2005 yılında kurulan bu sendika Öğretmen-Sen adıyla kurulmuştur. Daha sonraları 2. Olağan kongrede delegelerin önerisiyle Özgür Eğitim Sen olarak adını değiştirmiştir. Kurulduğundan itibaren Yusuf Tanrıverdi başkanlığında yoluna devam etmektedir. Bu sendikanın genel merkezi Ankara ilinde yer almaktadır. Sendika, insanları, doğal hak ve özgürlüklere sahip ve insanlık onuruna bağlı bir varlık olarak tanımlamaktadır. Bu hakların hiçbir sebeple ihlal edilmeyeceği yönünde kesin inançları vardır. Bireylerin sahip olduğu kimliğin, inancın, hayat tarzının ve değerlerin hiçbir güç yada otorite tarafından engellenmeyeceği, yok sayılmayacağı savunmaktadır. Sendika bütün herkesin özgürlük ve haklarını ayrımsız ve eşit bir biçimde savunmaktadır. Bu

sendika hukukun üstünlüğünü de savunmaktadır. Bürokrasiyi ve devleti vatandaşların hizmetinde olan bir unsur olarak görmektedir. Hiçbir kurum, devlet veya siyasi bir partinin savunucusu olmayıp kendisini sivil ve bağımsız olarak tanımlamaktadır(<http://www.ozguregitimsen.org.tr>, 2017).

2.3.6. Anadolu Eğitim Öğretim ve Bilim Hizmetleri Sendikası (AES)

Anadolu Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri Sendikası kısaltılmış hali (AES) olan bu sendika kendisini sendikacı olarak tanımlamaktan ziyade haksızlıklara karşı hep beraber hak aramanın gerektiğine inanlar tarafından kurulmuştur. Bu sendika eğitim, öğretim ve bilim kolunda çalışanların yavaşça kadrosuzlaştırıldığına, sosyal ve özlük haklarının kaldırıldığını düşünmektedir. Bu sendika mevcut sendikaların bu ihtiyaçları gözeterek temsil etmediklerini ve acil olan bu problemlerden çok siyasal kaygı taşıdıklarını, yatay bir örgütlülük yerine en üst noktaya genel başkanları yerleştirerek bir nevi kast sistemi kurduklarını iddia etmekte ve bu sistemsel soruna uzaktan bakmak yerine siyasetten uzak çözümün bir parçası olmak istemektedir. Bu sendika demokratik sendikacılık ilkesi çerçevesinde faaliyetlerini sürdürmektedir(<http://www.aes.org.tr>, 2017).

2.3.7. Ata Eğitim ve Bilim Çalışanları Sendikası (ATA-SEN)

Atasen olarak bilinen Ata Eğitim ve Bilim Çalışanları Sendikası 2005 yılında kendisini Atatürkçü olarak tanımlamaktadır. Türkiye Muallimler Birliği'nde köklenen ve kendisini Atatürkçü eğitimci olarak tanımlayan kişileri bir araya getirmek için kurulmuştur. Türkiye Muallimler Birliği 1936 yılında kapandığından böyle bir sendika faaliyetine ihtiyaç olabileceği düşünüldüğü içinde kurulmuştur. Atasen bütün faaliyetlerinde Atatürk'ün devrim ve ilkelerine bağlı kalarak ülkenin eğitim alanındaki bütün kazanımlarına sahip çıkmakta ve elde edilen kazanımların daha ileri bir seviyeye yükseltilmesi için gerekli olan önlemleri almaktadır. Bu sendika eğitim ve öğretim faaliyetlerinin Tevhid-i Tedrisat Kanunu'na uygun olmasını savunmaktadır. Sendika aynı zamanda ülkede ki eğitimin her aşamasında Türkçenin eğitim dili olmasını ister ve ülkemizde yabancı dille eğitim verilmesine karşıdır. Atasen, dinsel, mezhepsel ya da etnik kamplamalara sebep olabilecek ve ülkenin bütünlüğünü tehlikeye atabilecek her çeşit derse kesinlikle karşıdır. Atasen, devlet okullarının yaygınlaştırılmasını, güçlendirilmesini, parasız

ve bilimsel eğitimin bütün yurttaşlara eşit bir şekilde dağıtılmasını savunmaktadır(<http://www.atazen.org.tr>, 2017).

2.3.8. Eğitim ve Bilim İşgörenleri Sendikası (EĞİTİM-İŞ)

Sendika tüzüğüne göre; “Üyelerinin üstün sorumluluk duygusuna ve eğitimin gücüne dayanarak; Atatürk’ün önderliğinde kurulan Türkiye Cumhuriyeti’nin bağımsızlığını, egemenliğini, ulus ve ülke bütünlüğünü, laik düzenini, demokratikleşme ve ulusal eğitim hedefini geliştirerek korumak ve sonsuza kadar yaşatmak için elinden gelen her türlü çabayı gösterir Sendika 1991 yılında kurulmuş, 1995 yılında Eğitim Sen ile birleşmiş 2005 yılında ise tekrar ayrılma sürecine girmiştir. Ayrılma sürecinden sonra sendika, 3919 kişi ile tekrar kurulmuş ve en yüksek yeni üyeye 2007-2008 döneminde erişmiştir. Bir yıllık süreçte sendika, 8 bin üye kaydı yapmıştır. Sendika kuruluşundan bu güne 19 434 yeni üye kaydı yaparak dördüncü büyük sendika olmuştur (Eraslan 2012, 68).

2.3.9. Tüm Eğitim Çalışanları Sendikası (TEÇ-SEN)

Sendika ülke genelinde şef, müdür, memur hizmetli, aşçı, şoför, teknisyen, mimar, tekniker, uzman, kadrolu usta öğretici, v.h.k.i, 4/c dâhilinde hizmet verenler vb. ile diğer bütün kamu çalışanlarının hizmet verdiği eğitim, öğretim ve bilim hizmetleri hizmet kolunda çalışanları faaliyet alanı saymaktadır. Bu sendikanın amacı, üyelerinin sosyal, ekonomik ve kültürel mesleki çıkar ve haklarının geliştirilmesi ve korunması; ülkenin bütünlüğüne, bağımsızlığına yardımcı olmak, laik, demokratik ve sosyal hukuk devletinde ödün vermeksizin, çalışma barışı ile çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmaktır(<http://www.tec-sen.org>, 2017).

2.3.10. Kuvayı Milliye Eğitim Sendikası (KUVAYI EĞİTİM-SEN)

2007 yılında Ankara merkezli olarak kurulan Kuvayı Milliye Eğitim Sendikası, Mustafa Kemal Atatürk’ün ilke ve devrimlerine bağlı kalarak, Türkiye Cumhuriyeti’nin eğitim ve öğretim ile ilgili değerlerine sahip çıkar; eğitimin her kademesinde eğitim dilinin “Türkçe” olmasını ödünsüz savunur. Türkçe’nin doğru ve etkili kullanımı ile ilgili çalışmalar yapar. Sendika, Mustafa Kemal ATATÜRK ilke ve devrimlerine bağlı, Türkiye Cumhuriyeti’nin, üniter yapısını savunan ve tambağımsızlık ilkesini benimseyen laik, demokratik, sosyal

hukuk devleti anlayışına uygun bireyler yetiştirmeyi amaç edinir (Demir, 2013, s.64).

2.3.11. Eğitim, Öğretim ve Bilim Çalışanları Hak Sendikası (EĞİTİM HAK-SEN)

Eğitim, Öğretim ve Bilim Çalışanları Hak Sendikası kısa adı Eğitim Hak-Sen'dir. Sendikanın genel merkezi Ankara'dır. Sendika, eğitim kolunda hizmet verenlerin insan haklarının korunmasını, çağdaş, demokratik ve uluslararası hukuk kurullarının uygulanması gerektiğini savunmaktadır. Sendika aynı zamanda din, dil, ırk, cinsiyet, inanç, siyasi düşünce farklılıkları gözetmeksizin, bireysel özgürlük ve hakların çerçevesinde üyeler topluluğu meydana getirmeye çalışmaktadır. Sendika yasalara ve Anayasa'ya bağlı bir şekilde faaliyet yürütür ve herhangi bir amaç uğruna demokratik kazanımlardan sapmaz ve herhangi bir siyasi düşünceyi üyelerine empoze etmeye çalışmaz(<http://www.egitimhaksen.org.tr>, 2016).

2.3.12. Anadolu Eğitim Çalışanları Birliği Sendikası (AND-SEN)

Anadolu Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri Sendikası, Demokratik sendikacılık ilkelerinden taviz vermeden üyelerinin ortak hak ve çıkarlarını, sosyal barışı ve çalışma barışını korumayı ve geliştirmeyi; ayrıca, kamu hizmetlerinin etkin, verimli ve kaliteli bir şekilde sunulması ile Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı kalarak korunmasında ve yayılmasında öncülük etmek amacıyla 17 Ocak 2005'te Ankara'da kurulmuştur. 2012 yılına kadar DESK'e bağlı olan sendika bu konfederasyondan ayrılmıştır (Demir, 2013, s.57)

2.3.13. Tüm Eğitimciler Birliği Sendikası (TÜM EĞİTİM BİR-SEN)

Memur-Sen Konfederasyonuna bağlı olan bu sendikayı 1992 yılında Mehmet Akif İnan ve arkadaşları kurmuştur. 2001 yılında 4688 sayılı yasa ile tüzel kişiliğe sahip olmuştur. Bu sendika insan hakları ilkelerini, egemenliğin kayıtsız ve şartsız millet olduğunu, millet egemenliğinde milletin seçmiş olduğu iradeye saygı gösteren, katılımcı demokrasiyi, özgür sivil toplum ve bireyin var olması için fikirler üreterek, hiç kimsenin ötekileştirilmediği, gelir dağılımı ve ücret konusunda eşit davranılan bir Türkiye yaratmayı amaçlamaktadır. Bu çerçevede, sendika üstünlerin hukuku kavramını reddederek hukukun üstünlüğünü benimsemektedir(<http://www.egitimbirsen.org.tr>, 2017).

2.3.14. Bağımsız Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmet Kolu Kamu Görevlileri Sendikası (BEÇ-SEN)

Bağımsız Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmet Kolu Kamu Görevlileri Sendikası kısa adı “Bağımsız Eğitim Çalışanları Sendikası ”dır. Kısaltılmış olarak ta Beç-Sen olarak anılmaktadır.Sendika; özgür sendikacılık kuralları çerçevesinde, üyelerinin ortak ekonomik, sosyal, kültürel ve mesleki hak ve çıkarlarının korunması ve geliştirilmesi; Türkiye Cumhuriyeti Devletinin bağımsızlığının ve milli egemenliğin korunması ve geliştirilmesi, devletimizin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün korunması ve yaşatılması; Anayasa’da ifadesini bulan demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti ilkelerinden ödün vermeksizin, milli ve manevi değerlere saygılı kalarak; sosyal adaletin gerçekleştirilmesi, çalışma barışının kurulması ve çağdaş uygarlık düzeyine ulaşılması amacını taşımaktadır(<http://www.becsen.org.tr>, 2017).

2.3.15. Demokrat Eğitimciler Sendikası (DES)

Bu sendika 2010 yılında özgür düşünen, kararlı, demokratik bir çerçevede hak arayışı başlatan bir grup memur, kamu görevlisi ve öğretmen tarafından kuruldu. Demokrat eğitimciler sendikasının amacı, farklı bir eğitimci ve sendika yaratmaktır. Ücret ve eylem sendikacılığından uzak yani siyasi muhalefetle sendika muhalefeti birbirine karıştırmayan, genel olarak sendikaların eleştirel tavrından uzak rapor, öneri ve araştırma geliştirme faaliyetleriyle ortaya çözümler koymaktır. Bu sendika ülkemizdeki sendikacılık faaliyetlerinin itibarsızlaştığını, amaç ve hedeflerden uzaklaştığını, şaibe ve yolsuzluklarla anıldığını söylemektedir. Bu sendika ülkemizin en önemli probleminin eğitim olduğunu söylemektedir. Bu sendikanın hedefi, cumhuriyetin 100. yılında kalkınmış, bugünden çok farklı, barış içinde küresel bir güç olmuş Türkiye’dir(<http://www.des.org.tr>, 2017).

2.3.16. Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri Çalışanları Sendikası (BİRLİK EĞİTİM-SEN)

Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri Çalışanları Birliği Sendikası, 25 Mart2010 tarihinde Trabzon merkezli olarak kurulmuştur. Sendika; demokratik ve çağdaşsendikacılık ilkeleri çerçevesinde, üyelerinin ortak ekonomik, sosyal, kültürel vemesleki hak ve çıkarlarının korunması ve geliştirilmesi; Türkiye CumhuriyetiDevleti’nin bağımsızlığı ve milli egemenliğin korunması, devletin

ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün korunması ve yaşatılması; Anayasa’da ifadesini bulan demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti ilkelerinden ödün vermeksizin, milli ve manevi değerlere saygılı kalarak; sosyal adaletin gerçekleştirilmesi, çalışma barışının kurulması ve çağdaş uygarlık düzeyine ulaşılması amacını taşır (Demir, 2013, s.64).

2.3.17. Bilinçli ve Gelişimci Eğitim Çalışanları Sendikası (BİLGEÇ)

Bilinçli ve Gelişimci Eğitim Çalışanları Sendikası kısa adı (Bilgeç) olan bu sendika 2010 tarihinde kurulmuştur. Sendika; Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin üniter yapısını ve Anayasanın 2. maddesinde belirtilen Cumhuriyetin temel niteliklerini korumayı, toplumun milli ve manevi değerlerine bağlı ve saygılı olmayı temel ilke sayar. Demokratik sendikacılık ilkelerinden taviz vermeden üyelerinin ortak hak ve çıkarlarını, sosyal barışı ve çalışma barışını korumayı ve geliştirmeyi; ayrıca, kamu hizmetlerinin etkin, verimli ve kaliteli bir şekilde sunulması ile Atatürk ilke ve inkılâplarına bağlı kalarak korunmasında ve yayılmasında öncülük etme amacını taşır (<http://www.egitimsozsen.org>, 2017).

2.3.18. Eğitim ve Bilim Çalışanlarının Sözü Sendikası (EĞİTİM SÖZ-SEN)

Bu sendika bazı memur forumlarında 2010 yılında açılan tartışmalar, başlıklar dâhilinde ortaya çıkmış aynı yıl içerisinde kurulmuştur. Bu sendikanın kurucuları kadrolu- sözleşmeli çalışan hiçbir konfederasyona bağlı olmayan bağımsız bir sendikadır. Eğitim çalışanlarının fikirlerine, farklılıklarına bakılmaksızın çözüme odaklanan ve çalışanın sözü, sözcüsü olmaya çalışan bir sendikadır. Sendika; Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin üniter yapısını ve Anayasa’nın 2. maddesinde belirtilen Cumhuriyetin temel niteliklerini korumayı, toplumun milli ve manevi değerlerine bağlı ve saygılı olmayı temel ilke sayar. Demokratik sendikacılık ilkelerinden taviz vermeden üyelerinin ortak hak ve çıkarlarını, sosyal barışı ve çalışma barışını korumayı ve geliştirmeyi; ayrıca, kamu hizmetlerinin etkin, verimli ve kaliteli bir şekilde sunulması ile Atatürk ilke ve inkılâplarına bağlı kalarak korunmasında ve yayılmasında öncülük etme amacını taşır (<http://www.egitimsozsen.org>, 2017).

2.3.19. Milli Eğitim ve Bilim Hizmetleri Çalışanları Sendikası (MEÇ-SEN)

Milli Eğitim ve Bilim Hizmetleri Çalışanları Sendikası, 2010 yılında İstanbul'da kurulmuştur. Sendika demokratik, laik, sosyal hukuk devleti anlayışıyla yönetilen, daha katılımcı bir demokrasinin yerleştiği, daha özgür kişi ve sivil toplum örgütlerinin gerçek anlamda var olduğu ve düşünce üretip teklifler sunduğu, budurumun sivil ve kamusal alanda yaşama geçirildiği, adil gelir dağılımının gerçekleştiği, sosyal devlet olmanın gereği olarak her vatandaşın devlet imkânlarından eşit olarak faydalandığı, daha özgür, daha müreffeh ve daha mutlu insanların yaşadığı bir Türkiye'ye ulaşabilmeyi amaçlar (Demir, 2013, s. 65).

2.3.20. Tüm Eğitim Gönüllüleri Sendikası (TEG-SEN)

Tüm Eğitim Gönüllüleri Sendikası, 2011 yılında Konya merkezli kurulmuştur. Sendika; Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin üniter yapısını ve Anayasa'nın 2. Maddesinde belirtilen Cumhuriyetin temel niteliklerini korumayı, toplumun milli ve manevi değerlerine bağlı ve saygılı olmayı temel ilke sayar. Demokratik sendikacılık ilkelerinden taviz vermeden üyelerinin ortak hak ve çıkarlarını, sosyal barışı ve çalışmabarişini korumayı ve geliştirmeyi; ayrıca, kamu hizmetlerinin etkin, verimli ve kaliteli bir şekilde sunulması ile Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı kalarak korunmasında ve yayılmasında öncülük etme amacını taşır (Demir, 2013, s.66).

2.3.21. Mesleki ve Teknik Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmet Kolu Kamu Çalışanları Sendikası (METESEN)

Mesleki ve Teknik Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmet Kolu Kamu Çalışanları Sendikası, 2012 yılı içerisinde Ankara'da faaliyetine başlamıştır. Sendika; hür sendikacılık ilkeleri çerçevesinde, üyelerinin ortak ekonomik, sosyal, akademik, kültürel ve mesleki hak ve çıkarlarının korunması ve geliştirilmesi; ülkede yaşayan herkesin, bilimsel, demokratik, laik ve nitelikli eğitim hakkından yararlanmalarının sağlanması; Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bağımsızlığının ve milli egemenliğinin korunması ve geliştirilmesi; devletimizin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün korunması ve yaşatılmasının eğitim programlarına yansıtılması; Anayasa'da ifadesini bulan demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti ilkelerinden ödün vermeksizin, milli ve manevi değerlere saygılı kalarak; sosyal

adaletin gerçekleştirilmesi, çalışma barışının kurulması ve çağdaş uygarlık düzeyine ulaşılması; çalışma şartlarını düzenleyen hukuki düzenlemelerin uluslararası normlara uyumunun sağlanması ve geliştirilmesi, bu düzenlemelerin üyeleri ve çalışanlarına uygulanması, amaçlarını taşır(<http://www.metesen.org>, 2017).

2.3.22. Bağımsız Eğitim Öğretim ve Bilim Hizmet Kolu Kamu Görevlileri Sendikası (BAĞIMSIZ EĞİTİM-SEN)

Bağımsız Eğitim Öğretim ve Bilim Hizmet Kolu Kamu Görevlileri Sendikası üyesi olsun olmasın, bu alanda hizmet veren kamu çalışanlarına yönelik gerçekleştirilen her çeşit yıldırma, korkutma, sindirme yada haklarını gasp etme maksatlı yapılacak veya yapılan her türlü idari baskıların karşısındadır. Bu sendika, hak aramanın kutsal olduğunu savunarak emek vermenin karşısında oluşan bütün engelleri aşmaya çalışan ve milli değerleri ve kazanımları en üst seviyede tutan bir anlayışa sahiptir. Bu sendika milli eğitim sistemini sorunların kaynağını oluşturan bir sisteme dönüştüğünü ifade etmektedir(<http://bagimsizegitimsen.org.tr>, 2017).

2.3.23. Eğitim ve Bilim Çalışanları Sendikası (EĞİT BİL-SEN)

Sendika; evrensel sendikacılık ilkeleri çerçevesinde, üyelerinin ortak ekonomik, sosyal, kültürel ve mesleki hak ve çıkarlarının korunması ve geliştirilmesi; Türkiye Cumhuriyeti Devletinin bağımsızlığının ve milli egemenliğin korunması ve geliştirilmesi, Devletimizin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün korunması ve yaşatılması; demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti ilkelerinden ödün vermeksizin, milli ve manevi zenginliklerimize saygılı kalarak; sosyal adaletin gerçekleştirilmesi, çalışma barışının kurulması ve çağdaş uygarlık düzeyine ulaşılması amacını taşımaktadır. Sendika bu çerçevede; üstünlerin hukuku anlayışını reddeder ve hukukun üstünlüğü ilkesini benimser. Kamu görevlilerinin haklarının korunmasında ve geliştirilmesinde, çalışma hayatına ilişkin normların düzenlenmesinde, evrensel hukukun öngördüğü ilke ve kuralların özellikle de 87, 98 ve 151 sayılı ILO Sözleşmelerinde, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nde ve Avrupa Sosyal Şartı'nda ifade edilen kural ve kayıtların esas alınmasını ister(<http://www.egitbilsen.org>, 2017).

2.3.24. Yeni Nesil Eğitim ve Bilim Çalışanları Sendikası (YENİ-SEN)

Sendika, ekonomik, demokratik ve temel insan haklarına yönelik isteklerde bulunmaktadır. Lisans mezunu olup da asgari seviyede ücretle hizmet veren

öğretmenlerimizin ders ve maaş ücretlerinin yükseltilmesini, meslek ve özlük haklarının daha kapsamlı ve geliştirilmesi için etkin bir sendikal mücadele öngörmektedir. Ayrıca sendika ile birlikte eğitime katkı sunan geri kalan eğitim personellerinin problemlerinin halledilmesi için yanlarında yer almaktadır. Sendika, memur kadrosunda olanların da siyaset yapma hakkını savunmaktadır. Belirli bir siyasi düşünceye mensup insanların sendika yönetimini eline geçirmesini ve kendi düşüncelerine yönelik yönlendirme yapması engellemektedir. Sendika üyelerin, ya da vatandaşların dil, din, ırk, milliyet, cinsiyet vb gibi farklılıkları zenginlik olarak görmektedir. Her düşünceye, fikre, değere, inanca sahip eğitim personellerinin mesleki birlik ve dayanışma ile kendi çatısı altında toplanmasını sağlamaya çalışmaktadır(<http://www.yenisen.org>, 2017).

2.3.25. Eğitimci Kamu Çalışanları Sendikası (EKSEN EĞİTİM-SEN)

Sendika, İnsan haklarına saygılı, her bireyin özgür olarak kendini ifade edebileceği, tarihi ve kültürel değerlerimize sahip çıkan, insanlar arasında fikir, düşünce ayrımı yapmadan onları saygıdeğer birer birey olarak kabul eden, ülke kalkınmasında sivilleşmenin önemine inanan, ülke insanına düşünce ufku açmayı amaçlayan, ülke kaynaklarının herkes tarafından adilce kullanılabilmesi, inançların baskıya uğramadan ifade edilebileceği, külfetin ve nimetlerin eşit bir şekilde paylaşılacağı, tarihiyle barışık, insanların vatandaşı olmaktan gurur duyacakları güçlü, huzurlu ve büyük bir Türkiye hayalini gerçekleştirmektir(<http://www.ksenegitim.org>, 2017).

2.3.26. İlkeli Eğitim ve Bilim Çalışanları Dayanışma Sendikası (İLKE-SEN)

Bu sendikası sendikal mücadeleyi bireyin onuru ve izzetiyle bağdaşmayan her çeşit sömürüye, ifsada, haksızlığa karşı özgürlük, adalet ve emek mücadelesi olarak görmektedir. Bu sendika eğitimi, sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel unsurlarından bağımsız bir şekilde değerlendirmemektedir. Bu mücadeleyi bir bütünsellik içinde yürütmektedir. Eğitimin özgürleşmesini ve emeğin hakkını savunan İlke-sen, dünya ve ülke genelinde iktisadi ve sosyal adaletin gerçekleşmesini hedeflemektedir. Bu sendika grup veya kişi odaklı çalışmalar yapmak yerine, amaç ve ilkeler çerçevesinde buluşan herkesin, istişareye dayalı, şeffaf karar alma ve sorumluluk almayı önemsemektedir. İlke-sen üyesi olsun ya da olmasın verdiği mücadeleyi adaletli bir şekilde kamu ya da özel fark etmeksizin

herkesi aynı mücadelenin bileşeni olarak görmektedir(<http://egitimilkesen.org>, 2017).

2.3.27. Eğitim ve Saymanlık Çalışanları Sendikası (SAY-SEN)

Say-sen sadece okullarda hizmet veren saymanlarla değil, tüm illerde hizmet veren saymanların, mesleki dayanışmayı iş hayatına taşımaya çalışan bir sendika ve yardımlaşma için tecrübeli saymanlar tarafından kurularak sendikal faaliyetlerine başlamıştır. Bu sendika mesleki olarak rekabeti değil, daha çok dayanışmayı ilke edinen akademide, kamuda ya da özel sektörde bu mesleği daha itibarlı bir noktaya getirmeyi amaçlamaktadır(<http://www.saysen.org>, 2017).

2.3.28. Yetiştirme Yurtlarından Ayrılanlar Eğitim Çalışanları Sendikası (YURT AY-SEN)

Yetiştirme Yurtlarından Ayrılanlar ve Eğitim Çalışanları Sendikası (YURT – AY SEN), Yetiştirme Yurtlarında yetişen ve yetişmekte olan gençlerin hakkını ve hukukunu savunan, gençlere rol model olan, problemlerini çözen, geleceğimizin teminatı olarak gördüğümüz gençlerin iyi yetiştirilmesi için çaba gösteren, devlet korumasında kalan çocuk ve gençlerin temel yaşam becerilerini kazanmış şekilde eşit ve ayrımcılığa uğramadan hayata atılmasını sağlamaya çalışan dava ve gönül adamı Hakan Çeliksoy önderliğinde Yetiştirme Yurtlarından ayrılan idealistler tarafından Ocak 2013 tarihinde Yozgat İlinde kurulmuştur.21 Mayıs 2016 tarihinde yapılan 2. Olağan Gene Kurulunda; Yetiştirme Yurtlarından Ayrılanlar ve Eğitim Çalışanları Sendikası (YURT– AY SEN) olan sendikası ismi Yurt Eğitim Çalışanları Sendikası (YURT–EĞİTİMSEN) olarak değişmiştir (<http://yurtegitimsen.org>, 2017).

2.4. Konu İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Erdem (1996)'in 362 öğretmen ile yapmış olduğu “*İlkokul Öğretmenlerinin ve Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından Beklentileri*” isimli araştırmasında öğretmenlerin ve yöneticilerin sendikalardan özlük, ekonomik çıkar ve haklarını geliştirmelerini; Atatürk inkılaplarına ve ilkelerine duyarlı olmasını, laik eğitim sisteminin korunmasını ve eğitim sendikalarının eğitim alanında hizmet veren herkese açık olmasını beklemektedir.

Uyumlu (2009)'nun üniversitede hizmet veren öğretim elamanlarının sendikalara üye olmaya ilişkin görüşlerine yönelik yapmış olduğu araştırmada öğretim görevlilerinin sendikaya üye olmamalarının nedeni olarak mesleklerini icra etmeleri tehlikeye gireceği düşüncesi olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada öğretim görevlilerinin sendikaları "politik örgütlenmeler" olarak gördüklerini ifade etmişlerdir.

Baysal (2006)'nyapmış olduğu araştırmasında öğretmen ve yöneticilerin sendikalara karşı düşündükleri en olumsuz düşüncüyü sendikaların siyasi olarak bölünmesi ve iktidarların kendi düşüncesine yakın sendikaları kullanarak eğitim sistemini ve çalışanların haklarını düşünmemesi olarak ifade etmiştir.

Çınar (2008)'ın15 farklı ilköğretim okulunda hizmet veren 300 öğretmen ile "*İlköğretim Okullarında Sendikalaşma Faaliyetlerinin Öğretmenler ve Yöneticiler Üzerindeki Etkisi*" isimli çalışmasında sendikaların ülkenin demokratik açıdan gelişmesi için gerekli ve faydalı olduğu belirtilmektedir. Aynı zamanda eğitim sisteminin politika ve ilkelerinin hayata geçirilmesinde sendikaların da görüşlerinin de alınması gerektiği söylenmiştir. Araştırmaya katılım gösterenler sendikaya üye olmama nedeni olarak ekonomik nedenleri ve yöneticilerin hoş karşılamayacağını ifade etmektedir.

Gerboğa (2006)'nın öğretmenlerin sendikal örgütlenme görüşlerine yönelik yapmış olduğu araştırmasında sendikaların faaliyetlerinde yaşamış oldukları olumsuz durumlar, sendikaların kendi meslek grupları içinde bile bölünmeleri, sorunlara çözüm getirmede yetersiz olmaları, güvensizlik, üye olma halinde çalışma arkadaşları ve yöneticiler tarafından olumsuz karşılanma düşüncesi, sendikaların siyasi partilerle çok içli dışlı olması gibi sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Gökçe (2009)'nin yılında "*İlköğretim Öğretmenlerinin Öğretmen Örgütlerine (Sendikalara) Üye Olmama Sebepleri*"ni araştırmak için 251 öğretmen ile yapmış olduğu çalışmada toplumun sendikalara olan bakışından dolayı öğretmenlerinde sendikalara üye olmama tercih ettiği düşünülmektedir. Aynı zamanda öğretmenlerin sendikalara karşı olumsuz bir tutum içerisinde olduğu saptamıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın temel amacı doğrultusunda, belirli bir durumu ortaya koymaya, bu durum üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmadan, belirlenen durumun ortaya konulması için “*tarama modeli*” tercih edilmiştir. Bu model araştırmacının, araştırdığı olguyu incelemesinin yanı sıra, konu ile ilgili daha önceden yapılmış kaynaklara, kayıtlara, araştırmalara başvurarak elde edilen veri ve bulgularla kendi gözlemlerini bütün haline getirip yorumlamaktadır. Araştırmamızda tarama modeli türlerinden “*kesitsel tarama*” modeli kullanılmıştır. Bu modelde veri toplama tek bir seferde gerçekleşmektedir.

3.2. Çalışma Grubu

Örneklem, belirli kurallar çerçevesinde, belirli evrenden seçilen ve seçildiği evreni temsil eden küçük kümelerdir. Araştırmalar genellikle kümeler halinde yapılmaktadır ve ortaya çıkan bulgular genellenmektedir. Örneklem, evrenin küçük bir parçası olup, istatistiksel açıdan büyük önem taşımaktadır. Bu araştırmanın evrenini 2014-2015 Eğitim-Öğretim yılında Artvin ili merkez sınırlarındaki ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan ve herhangi bir sendikaya üye olmayan 141 öğretmen oluşturmaktadır. Buna göre %5 hata payı ile çalışmak istemesi koşulları altında, 108 öğretmenle görüşülmesi gerekmektedir. Dolayısıyla 108 öğretmenden oluşan araştırmamızın örnekleme %90 güven Aralığında $\pm$ %5 hata payı içermekle birlikte, Artvin ili merkez sınırlarındaki ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan ve herhangi bir sendikaya üye olmayan öğretmenlere evreni temsil edebilecek düzeydedir. Araştırmada evrenden banka çalışanları basit rastgele örneklem metodu ile seçilmiştir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada verilerin toplanmasında veri toplama aracı olarak Gökçe (2009)'nin Uşak Üniversitesinde yapmış olduğu “İlköğretim öğretmenlerinin öğretmen örgütlerine (sendikalara) üye olmama sebepleri” araştırmasında kullanılan ölçek gerekli değişiklikler yapılarak kullanılmıştır. Anket formunun geçerlilik ve güvenilirlik analizi yapılmış ve Cronbach Alfa testine göre katsayısı,80 olarak bulunmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler öğretmenlerin daha çok boş olduğu teneffüs aralarında anket formları vasıtasıyla öğretmenlerle yüz yüze görüşülerek uygulandı. Araştırmada verilerin analizinde SPSS (Sosyal Bilimler için İstatistik Programı) programı kullanılmıştır. Sendikaya üye olmayan öğretmenlerin, sendikaya üye olmama nedenlerine ilişkin görüşleri, yaş, cinsiyet, branş, kıdem ve görev yaptığı okul türü değişkenlerine göre anlamlı bir ilişki olup olmadığı gerekli testler yapılarak hesaplanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın problem cümlesi olan “*Öğretmenlerin Öğretmen Örgütlerine (Sendikalara) Üye Olmama Nedenleri*” ne ilişkin verilerin istatistiksel olarak analiz edilmesiyle elde edilen bulgular tablolar halinde aşağıda verilmektedir.

4.1. Sosyodemografik Özellikler Ait Bulgular

Bu bölümde Artvin ili merkez ilçesinde ilkokul, ortaokul ve liselerde çalışan ve sendikalara üye olmayan öğretmenlerin sosyodemografik özellikleri verilmektedir.

Tablo 4.1: Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	Geç. %	Yığ. %
Kadın	72	66,7	66,7	66,7
Erkek	36	33,3	33,3	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.1’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğretmenlerin % 66,7’si kadın iken % 33,3’ü erkek öğretmenlerden oluşmaktadır.

Tablo 4. 2: Yaş Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	Geç. %	Yığ. %
25 Yaş Altı	22	20,4	20,4	20,4
26-34 Yaş	49	45,4	45,4	65,7
35-39 Yaş	19	17,6	17,6	83,3
40-44 Yaş	6	5,6	5,6	88,9
45-49 Yaş	7	6,5	6,5	95,4
50 Yaş ve Üzeri	5	4,6	4,6	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.2’de öğretmenlerin % 20,4’ünün 25 yaş ve altı, % 45,4’ünün 26-34 yaş, %17,6’sının 35-39 yaş, % 5,6’sının 40-44 yaş, % 6,5’inin 45-49 yaş % 4,6’sının ise 50 yaş ve üzeri olduğu görülmektedir.

Tablo 4.3: Kıdem Yılı Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	Geç. %	Yığ. %
0-4 Yıl	47	43,5	43,5	43,5
5-9 Yıl	18	16,7	16,7	60,2
10-14 Yıl	19	17,6	17,6	77,8
15-19 Yıl	11	10,2	10,2	88,0
20-24 Yıl	8	7,4	7,4	95,4
25 Yıl ve Üzeri	5	4,6	4,6	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.3'te öğretmenlerin kıdem yılı değişkenleri verilmiştir. Buna göre; öğretmenlerin %43,5'i 0-4 yıl, % 16,7'si 5-9 yıl, % 17,6'sı 10-14 yıl, % 10,2'si 15-19 yıl, % 7,4'ü 20-24 yıl, % 4,6'sı ise 25 yıl ve üzeri kıdeme sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 4.4: Okul Türü Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	Geç. %	Yığ. %
İlkokul	11	10,2	10,2	10,2
Ortaokul	32	29,6	29,6	39,8
Lise	65	60,2	60,2	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.4'te öğretmenlerin görev aldığı okulların türleri yer almaktadır. Buna göre % 60,2'si lise, % 29,6'sı ortaokul, % 10,2'sinin ise ilkokul olduğu görülmektedir.

Tablo 4.5: Branş Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	Geç. %	Yığ. %
TDE	6	5,6	5,6	5,6
Türkçe	6	5,6	5,6	11,1
Matematik	13	12,0	12,0	23,1
Fizik	3	2,8	2,8	25,9
Biyoloji	4	3,7	3,7	29,6
Fen ve Teknoloji	2	1,9	1,9	31,5
İngilizce	10	9,3	9,3	40,7
Tarih	5	4,6	4,6	45,4
Coğrafya	6	5,6	5,6	50,9
Sosyal Bilgiler	1	,9	,9	51,9
Din Kül. Ahl. Bil.	6	5,6	5,6	57,4
Görsel Sanatlar	2	1,9	1,9	59,3
Müzik	3	2,8	2,8	62,0
Beden Eğitimi	9	8,3	8,3	70,4
Felsefe	1	,9	,9	71,3
Sınıf	10	9,3	9,3	80,6
Diğer	21	19,4	19,4	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.5'te öğretmenlerin branş dağılımları gösterilmektedir. Öğretmenlerin % 5,6'sı TDE, % 5,6'sı Türkçe, % 12,0'ı Matematik, % 2,8'i Fizik, % 3,7'i Biyoloji, %1,9'u Fen ve Teknoloji, % 9,3'ü İngilizce, % 4,6'sı Tarih, % 5,6'sı Coğrafya, % 0,09'u Sosyal Bilgiler, % 5,6'ı Din. Kül. Ahl. Bil, % 1,9'u Görsel Sanatlar, % 2,8'i Müzik, % 8,3'ü Beden Eğitimi, % 0,09'u Felsefe, %9,3'ü Sınıf, %19,4'ü ise diğer branşlarda hizmet vermektedir.

4.2. Sendikalardan Kaynaklanan Problemler

Araştırmanın bu bölümünde, öğretmenlerin sendikaya üye olmama nedenleri ölçeğinden sendikalardan kaynaklanan problemler alt boyutuna ilişkin ifadelere verilen cevaplar frekans analizi ile bulgular halinde verilmektedir.

Tablo 4.6: Sendikalar Kendi Amaçları Dışında Çalışmaktadırlar

Gruplar	<i>f</i>	%	Geç. %	Yığ. %
Hiç Katılmıyorum	3	2,8	2,8	2,8
Katılmıyorum	18	16,7	16,7	19,4
Katılıyorum	51	47,2	47,2	66,7
Tamamen Katılıyorum	23	21,3	21,3	88,0
Kararsızım	13	12,0	12,0	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.6’da sendikalar kendi amaçları dışında çalışmaktadırlar sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin Hiç Katılmıyorum (n:3,%2,8), Katılmıyorum (n:18,%16,7), Katılıyorum (n:51,%47,2), Tamamen Katılıyorum (n:23,%21,3), Kararsızım (n:13,%12,0) şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre % 68,5’inin bu ifadeye katıldığı görülmektedir. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu sendikaların kuruluş maksatları dışında çalıştığını düşünmektedir.

Tablo 4.7: Sendikalar, Siyasi Partilerin Görüşlerinin Savunucusu Durumundadırlar

Gruplar	<i>f</i>	%	Geç. %	Yığ. %
Hiç Katılmıyorum	1	,9	,9	,9
Katılmıyorum	7	6,5	6,5	7,4
Katılıyorum	43	39,8	39,8	47,2
Tamamen Katılıyorum	54	50,0	50,0	97,2
Kararsızım	3	2,8	2,8	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.7’de desendikalar, siyasi partilerin görüşlerinin savunucusu durumundadırlar sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin Hiç Katılmıyorum (n:1,% ,9), Katılmıyorum (n:7,% 6,5), Katılıyorum (n:43, %39,8)

Tamamen Katılıyorum (n:54,%50,0), Kararsızım (n:3,% 2,8) şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre % 89,8'i sendikaları siyasi parti görüşlerin savunucusu durumda olduğunu düşünmektedir.

Tablo 4.8: Çalışma ve Faaliyetlerinde Samimi Değildirler

Gruplar	f	%	Geç. %	Yığ. %
Hiç Katılmıyorum	2	1,9	1,9	1,9
Katılmıyorum	25	23,1	23,1	25,0
Katılıyorum	40	37,0	37,0	62,0
Tamamen Katılıyorum	23	21,3	21,3	83,3
Kararsızım	18	16,7	16,7	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.8'de çalışma ve faaliyetlerinde samimi değildirler sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin Hiç Katılmıyorum (n:2,% 1,9), Katılmıyorum (n:25,% 23,1), Katılıyorum (n:40, %37,0) Tamamen Katılıyorum (n:23,%21,3), Kararsızım (n:18,% 16,7) şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre % 58,3'ü sendikaları çalışma ve faaliyetlerinde samimi bulmamaktadır.

Tablo 4.9: Ülkenin Mevcut Eğitim Sorunlarına Yeterince Eğilmemektedirler

Gruplar	f	%	Geç. %	Yığ. %
Hiç Katılmıyorum	1	,9	,9	,9
Katılmıyorum	13	12,0	12,0	13,0
Katılıyorum	51	47,2	47,2	60,2
Tamamen Katılıyorum	30	27,8	27,8	88,0
Kararsızım	13	12,0	12,0	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.9'da ülkenin mevcut eğitim sorunlarına yeterince eğilmemektedirler sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin Hiç Katılmıyorum (n:1,%9), Katılmıyorum (n:13,%12,0), Katılıyorum (n:51, %47,2) Tamamen Katılıyorum (n:30,%27,8), Kararsızım (n:13,%12,0) şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin % 75,3'i sendikaların ülkenin mevcut eğitim sorunlarına yeterince eğilmediğini düşünmektedir.

Tablo 4.10: Çeşitli Çıkar ve Baskı Gruplarının Elindedirler

Gruplar	f	%	Geç. %	Yığ. %
Hiç Katılmıyorum	3	2,8	2,8	2,8
Katılmıyorum	12	11,1	11,1	13,9
Katılıyorum	46	42,6	42,6	56,5
Tamamen Katılıyorum	34	31,5	31,5	88,0
Kararsızım	13	12,0	12,0	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.10’da sendikalar çeşitli çıkar ve baskı gruplarının elindedir sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin Hiç Katılmıyorum (n:3,% 2,8), Katılmıyorum (n:12,% 11,1), Katılıyorum (n:46, %42,6) Tamamen Katılıyorum (n:34,%31,5), Kararsızım (n:13,% 12,0) şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin % 74,1’i sendikaların çeşitli çıkar ve baskı gruplarının elinde olduğunu düşünmektedir.

Tablo 4.11: Her Ay Yapılan Kesintiye Rağmen, Hiçbir İş Üretememektedir

Gruplar	f	%	Geç. %	Yığ. %
Hiç Katılmıyorum	2	1,9	1,9	1,9
Katılmıyorum	24	22,2	22,2	24,1
Katılıyorum	37	34,3	34,3	58,3
Tamamen Katılıyorum	24	22,2	22,2	80,6
Kararsızım	21	19,4	19,4	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.11’de her ay yapılan kesintiye rağmen, hiçbir iş üretememektedir sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin Hiç Katılmıyorum (n:2,% 1,9), Katılmıyorum (n:24, %22,2), Katılıyorum (n:37, %34,3) Tamamen Katılıyorum (n:24, %22,2), Kararsızım (n:21, %19,4) şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin % 56,5’i sendikaların her ay yapılan kesintiye rağmen hiçbir iş üretmediğini düşünmektedir.

Tablo 4.12: Her Gelen Siyasi Parti Sendikaları Kendi Çıkarları Doğrultusunda Kullanmaktadır

Gruplar	f	%	Geç. %	Yığ. %
Hiç Katılmıyorum	1	,9	,9	,9
Katılmıyorum	12	11,1	11,1	12,0
Katılıyorum	44	40,7	40,7	52,8
Tamamen Katılıyorum	44	40,7	40,7	93,5
Kararsızım	7	6,5	6,5	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.12’de her gelen siyasi parti sendikaları kendi çıkarları doğrultusunda kullanmaktadır sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin Hiç Katılmıyorum (n:1,% ,9), Katılmıyorum (n:12, %11,1), Katılıyorum (n:44, %40,7) Tamamen Katılıyorum (n:44, %40,7), Kararsızım (n:7, %6,5) şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin % 81,4’ü iktidarı kazanan her siyasi partinin sendikaları kendi çıkarları doğrultusunda kullandığını düşünmektedir.

Tablo 4.13: Üye Yaptıktan Sonra, Öğretmenlerini Bir Daha Arayıp Sormamaktadırlar

Gruplar	f	%	Geç. %	Yığ. %
Hiç Katılmıyorum	2	1,9	1,9	1,9
Katılmıyorum	22	20,4	20,4	22,2
Katılıyorum	38	35,2	35,2	57,4
Tamamen Katılıyorum	14	13,0	13,0	70,4
Kararsızım	32	29,6	29,6	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.13’te üye yaptıktan sonra, öğretmenlerini bir daha arayıp sormamaktadır sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin Hiç Katılmıyorum (n:2,% 1,9), Katılmıyorum (n:22, %20,4), Katılıyorum (n:38, %35,2) Tamamen Katılıyorum (n:14, %13,0), Kararsızım (n:32, %29,6) şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin % 48,2’si sendikalara üye olduktan sonra öğretmenlerini bir daha arayıp sormadığını ifade etmektedir.

Tablo 4.14: Sendikaların Grev Hakkının Olmaması Çözüm Üretmelerini Engellemektedir.

Gruplar	f	%	Geç. %	Yığ. %
Hiç Katılmıyorum	5	4,6	4,6	4,6
Katılmıyorum	18	16,7	16,7	21,3
Katılıyorum	40	37,0	37,0	58,3
Tamamen Katılıyorum	25	23,1	23,1	81,5
Kararsızım	20	18,5	18,5	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.14'te sendikaların grev hakkının olmaması çözüm üretmelerini engellemektedir sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin Hiç Katılmıyorum (n:5,% 4,6), Katılmıyorum (n:18, %16,7), Katılıyorum (n:40, %37,0) Tamamen Katılıyorum (n:25, %23,1), Kararsızım (n:20, %18,5) şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin % 60,0'ı sendikaların grev hakkının olmaması çözüm üretmelerini engellediğini düşünmektedir.

Tablo 4.15: Bazı Kişilerin Makam Sahibi Olduğu, Diğerlerinin Geri Planda Kaldığı Kurumlardır.

Gruplar	f	%	Geç. %	Yığ. %
Hiç Katılmıyorum	1	,9	,9	,9
Katılmıyorum	14	13,0	13,0	13,9
Katılıyorum	36	33,3	33,3	47,2
Tamamen Katılıyorum	30	27,8	27,8	75,0
Kararsızım	27	25,0	25,0	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.15'te bazı kişilerin makam sahibi olduğu diğerlerinin geri planda kaldığı kurumlardır sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin Hiç Katılmıyorum (n:1,% ,9), Katılmıyorum (n:14, %13,0), Katılıyorum (n:36, %33,0) Tamamen Katılıyorum (n:30, %27,8), Kararsızım (n:27, %25,0) şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin % 61,1'i bazı kişilerin makam sahibi olduğunu, üyelerin ise geri planda kaldığını ifade etmektedirler.

Tablo 4.16: Üyelerinin Ekonomik Sorunlarına Çözüm Aramak Dışında Kültürel, Sosyal ve Sanatsal İhtiyaçlarına İlişkin Çözümler Üretmemektedirler

Gruplar	f	%	Geç. %	Yığı. %
Hiç Katılmıyorum	2	1,9	1,9	1,9
Katılmıyorum	17	15,7	15,7	17,6
Katılıyorum	35	32,4	32,4	50,0
Tamamen Katılıyorum	35	32,4	32,4	82,4
Kararsızım	19	17,6	17,6	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.16’da sendikaların üyelerinin ekonomik sorunlarına çözüm aramak dışında kültürel, sosyal ve sanatsal ihtiyaçlarına ilişkin çözümler üretmemektedirler sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin Hiç Katılmıyorum (n:2,% 1,9), Katılmıyorum (n:17, %15,7), Katılıyorum (n:35, %32,4) Tamamen Katılıyorum (n:35, %32,4), Kararsızım (n:19, %17,6) şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin % 64,8’i sendikaların üyelerinin ekonomik sorunlarına çözüm aramak dışında kültürel, sosyal ve sanatsal ihtiyaçlarına ilişkin çözümler üretmediklerini düşünmektedir.

4.3. Sosyal Problemler

Araştırmanın bu bölümünde, öğretmenlerin sendikaya üye olmama nedenleri ölçeğinden sosyal problemler alt boyutuna ilişkin ifadeler verilen cevaplar frekans analizi ile bulgular halinde verilmektedir.

Tablo 4.17: Üye Olunan Sendikaya Paralel Olarak Toplumda Siyasi Etiketlenmeler Yaşanmaktadır.(Sağcı-Solcu)

Gruplar	f	%	Geç. %	Yığı. %
Katılmıyorum	2	1,9	1,9	1,9
Katılıyorum	46	42,6	42,6	44,4
Tamamen Katılıyorum	57	52,8	52,8	97,2
Kararsızım	3	2,8	2,8	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.17’de üye olunan sendikaya paralel olarak toplumda siyasi etiketlenmeler yaşanmaktadır sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin Katılmıyorum (n:2, %1,9), Katılıyorum (n:46, %42,6) Tamamen Katılıyorum (n:57, %52,8), Kararsızım (n:3, %2,8) şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu

sonuçlara göre öğretmenlerin % 95,4'üne olunan sendikaların türüne göre etiketlenme yapıldığını düşünmektedir.

Tablo 4.18: Değişen Siyasi İktidar ve Düşüncelere Göre Sendikaların Görüşü, Üye Sayısı, Aktiviteleri de Değişmektedir.

Gruplar	f	%	Geç. %	Yığ. %
Hiç Katılmıyorum	1	,9	,9	,9
Katılmıyorum	4	3,7	3,7	4,6
Katılıyorum	41	38,0	38,0	42,6
Tamamen Katılıyorum	51	47,2	47,2	89,8
Kararsızım	11	10,2	10,2	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.18'de değişen siyasi iktidar ve düşüncelere göre sendikaların görüşü, üye sayısı, aktiviteleri de değişmektedir sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin Hiç Katılmıyorum (n:1,% ,9), Katılmıyorum (n:4, %3,7), Katılıyorum (n:41, %38,0) Tamamen Katılıyorum (n:51, %47,2), Kararsızım (n:11, %10,2) şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin % 85,2'sisiyasi iktidar değişikliklerinde sendikalarında görüşünün değiştiğini düşünmektedir.

Tablo 4.19: Sendikalar Mevcut ve Tanımlanan Sorunlara Bile Çözüm Üretememekteler, Bir İşlevleri Yoktur.

Gruplar	f	%	Geç. %	Yığ. %
Hiç Katılmıyorum	1	,9	,9	,9
Katılmıyorum	33	30,6	30,6	31,5
Katılıyorum	30	27,8	27,8	59,3
Tamamen Katılıyorum	19	17,6	17,6	76,9
Kararsızım	25	23,1	23,1	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.19'da sendikalar mevcut ve tanımlanan sorunlara bile çözüm üretememekteler, bir işlevleri yoktur sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin Hiç Katılmıyorum (n:1,% ,9), Katılmıyorum (n:33, %30,6), Katılıyorum (n:30, %27,8) Tamamen Katılıyorum (n:19, %17,6), Kararsızım (n:25, %23,1) şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara

göre öğretmenlerin % 45,4'üsindikaların sorunları çözemediğini ve işlevlerinin olmadığını düşünmektedir.

Tablo 4.20: Değişen Siyasi Tabloya Göre Öğretmenlerin de Sendika Değiştirmeleri Toplumda Olumsuz Şekilde Algılanmaktadır.

Gruplar	<i>f</i>	%	Geç. %	Yığ. %
Hiç Katılmıyorum	2	1,9	1,9	1,9
Katılmıyorum	12	11,1	11,1	13,0
Katılıyorum	46	42,6	42,6	55,6
Tamamen Katılıyorum	41	38,0	38,0	93,5
Kararsızım	7	6,5	6,5	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.20'de değişen siyasi tabloya göre öğretmenlerin de sendika değiştirmeleri toplumda olumsuz şekilde algılanmaktadır sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin Hiç Katılmıyorum (n:2,% 1,9), Katılmıyorum (n:12, %11,1), Katılıyorum (n:46, %42,6) Tamamen Katılıyorum (n:41, %38,0), Kararsızım (n:7, %6,5) şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin % 80,6'sıdeğişen siyasi duruma göre pozisyon alan öğretmenlerin sendika değiştirmelerini de olumsuz karşılamaktadır.

4.4. Öğretmenlerden Kaynaklanan Problemler

Araştırmanın bu bölümünde, öğretmenlerin sendikaya üye olmama nedenleri ölçeğinden öğretmenlerden kaynaklanan problemler alt boyutuna ilişkin ifadeler verilen cevaplar frekans analizi ile bulgular halinde verilmektedir.

Tablo 4.21: Benim Fikrimi Yansıtan Bir Sendika Bulunmamaktadır.

Gruplar	<i>f</i>	%	Geç. %	Yığ. %
Hiç Katılmıyorum	9	8,3	8,3	8,3
Katılmıyorum	24	22,2	22,2	30,6
Katılıyorum	37	34,3	34,3	64,8
Tamamen Katılıyorum	27	25,0	25,0	89,8
Kararsızım	11	10,2	10,2	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.21'de benim fikrimi yansıtan bir sendika bulunmamaktadır sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin Hiç Katılmıyorum (n:9,% 8,3), Katılmıyorum (n:24, %22,2), Katılıyorum (n:37, %34,3) Tamamen

Katılıyorum (n:27, %,25,0), Kararsızım (n:11, %10,2) şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin % 59,3'ü fikrini yansıtan bir sendikanın olmadığını ifade etmektedir.

Tablo 4.22: Sadece Siyaset Yapan Örgütler Olduğunu Düşünüyorum

Gruplar	f	%	Geç. %	Yığ. %
Hiç Katılmıyorum	1	,9	,9	,9
Katılmıyorum	16	14,8	14,8	15,7
Katılıyorum	56	51,9	51,9	67,6
Tamamen Katılıyorum	25	23,1	23,1	90,7
Kararsızım	10	9,3	9,3	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.22'de sadece siyaset yapan örgütler olduğunu düşünüyorum sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin Hiç Katılmıyorum (n:1,% ,9), Katılmıyorum (n:16, %14,8), Katılıyorum (n:56, %51,9) Tamamen Katılıyorum (n:25, %,23,1), Kararsızım (n:10, %9,3) şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin % 75'i sendikaların sadece siyaset yapan örgütler olduğunu düşünmektedir.

Tablo 4.23: Gerekli Bir Oluşum Olduğunu Düşünmüyorum

Gruplar	f	%	Geç. %	Yığ. %
Hiç Katılmıyorum	19	17,6	17,6	17,6
Katılmıyorum	49	45,4	45,4	63,0
Katılıyorum	22	20,4	20,4	83,3
Tamamen Katılıyorum	4	3,7	3,7	87,0
Kararsızım	14	13,0	13,0	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.23'te sendikaların gerekli bir oluşum olduğunu düşünmüyorum sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin Hiç Katılmıyorum (n:19,% 17,6), Katılmıyorum (n:49, %45,4), Katılıyorum (n:22, %20,4) Tamamen Katılıyorum (n:4, %,3,7), Kararsızım (n:14, %13,0) şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin % 24,1'i sendikaların gerekli bir oluşum olmadığını düşünürken geriye kalan büyük bir çoğunluk sendikaları gerekli bir oluşum olarak görmektedir.

Tablo 4.24: Türkiye’de Hak Aramak Her Zaman Problem Yaratmaktadır

Gruplar	f	%	Geç. %	Yığ. %
Hiç Katılmıyorum	3	2,8	2,8	2,8
Katılmıyorum	17	15,7	15,7	18,5
Katılıyorum	34	31,5	31,5	50,0
Tamamen Katılıyorum	43	39,8	39,8	89,8
Kararsızım	11	10,2	10,2	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.24’te Türkiye’de hak aramak her zaman problem yaratmaktadır sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin Hiç Katılmıyorum (n:3,% 2,8), Katılmıyorum (n:17, %15,7), Katılıyorum (n:34, %31,5) Tamamen Katılıyorum (n:43, %,39,8), Kararsızım (n:11, %10,2) şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin % 71,3’ü Türkiye’de hak aramak her zaman problem yaratır şeklinde düşünmektedir.

Tablo 4.25: Öğretmenlerin Sendikalarda Yeterince Söz Sahibi Olamamaktadır

Gruplar	f	%	Geç. %	Yığ. %
Hiç Katılmıyorum	1	,9	,9	,9
Katılmıyorum	14	13,0	13,0	13,9
Katılıyorum	47	43,5	43,5	57,4
Tamamen Katılıyorum	25	23,1	23,1	80,6
Kararsızım	21	19,4	19,4	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.25’te benim fikrimi yansıtan bir sendika bulunmamaktadır sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin Hiç Katılmıyorum (n:1,% ,9), Katılmıyorum (n:14, %13,0), Katılıyorum (n:47, %43,5) Tamamen Katılıyorum (n:25, %,23,1), Kararsızım (n:21, %19,4) şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin % 66,6’sı öğretmenlerin sendikalarda yeterince söz sahibi olmadığını ifade etmektedir.

Tablo 4.26: Sendikaların Siyasi Oluşuma Benzemelerinden Dolayı, Sendikalı Olmayı Etik ve Doğru Bulmuyorum.

Gruplar	<i>f</i>	%	Geç. %	Yığı. %
Hiç Katılmıyorum	6	5,6	5,6	5,6
Katılmıyorum	15	13,9	13,9	19,4
Katılıyorum	44	40,7	40,7	60,2
Tamamen Katılıyorum	34	31,5	31,5	91,7
Kararsızım	9	8,3	8,3	100,0
Total	108	100,0	100,0	

Tablo 4.26’da sendikaların siyasi oluşuma benzemelerinden dolayı, sendikalı olmayı etik ve doğru bulmuyorum sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin Hiç Katılmıyorum (n:6,% 5,6), Katılmıyorum (n:15, %13,9), Katılıyorum (n:44, %40,7) Tamamen Katılıyorum (n:34, %,31,5), Kararsızım (n:9, %8,3) şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin % 72,2’si sendikaların siyasi oluşumlara benzettiği ve bu yüzden sendikalı olmayı etik ve doğru bulmadıklarını ifade etmektedir.

4.5. Sendikalara Üye Olmama Nedenleri Ölçeğinin Betimsel İstatistikleri

Araştırmanın bu bölümünde, öğretmenlerin sendikaya üye olmama nedenleri ölçeği alt boyutlarına ilişkin betimsel istatistiksel analizi ile bulgular halinde verilmektedir.

Tablo 4.27: Öğretmenlerin Sendikaya Üye Olmama Nedenleri Ölçeğinin Alt Faktörlerine İlişkin Betimsel Analizi

Alt Faktörler	$\bar{X}$	Ss.
Sendikalardan Kaynaklanan Sebepler	3,40	,55
Sosyal Sebepler	3,47	,52
Öğretmenlerden Kaynaklanan Sebepler	3,15	,53

Tablo 4.27 analiz edildiğinde öğretmenlerin sendikaya üye olmama nedenleri arasında sırası ile en yüksek ortalamayı Sosyal Sebepler ($\bar{X} = 3,47$), Sendikalardan Kaynaklanan Problemler ($\bar{X} = 3,40$), Öğretmenlerden Kaynaklanan Sebepler ($\bar{X} = 3,15$) olduğu görülmektedir.

Tablo 4.28: Öğretmenlerin Sendikalardan Kaynaklanan Sebeplerle Üye Olmama Nedenlerine İlişkin Görüşleri ve Betimsel İstatistikleri

<i>Sorular</i>	<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>Ss.</i>
1) Sendikalar kendi amaçları dışında çalışmaktadırlar.	108	3,23	,96
2)Sendikalar, siyasi partilerin görüşlerinin savunucusu durumundadırlar	108	3,47	,70
3)Çalışma ve faaliyetlerinde samimi değildirlir	108	3,27	1,05
4)Ülkenin mevcut eğitim sorunlarına yeterince eğilmemektedirler.	108	3,37	,88
5)Çeşitli çıkar ve baskı gruplarının elindedirler.	108	3,38	,93
6)Her ay yapılan kesintiye rağmen, hiçbir iş üretememektedir.	108	3,51	1,08
7)Her gelen siyasi parti sendikaları kendi çıkarları doğrultusunda kullanmaktadır.	108	3,40	,80
8)Üye yaptıktan sonra, öğretmenlerini bir daha arayıp sormamaktadırlar.	108	3,48	1,17
9)Sendikaların grev hakkının olmaması çözüm üretmelerini engellemektedir	108	3,34	1,10
10)Bazı kişilerin makam sahibi olduğu, diğerlerinin geri planda kaldığı kurumlardır	108	3,62	1,02
11)Üyelerinin ekonomik sorunlarına çözüm aramak dışında kültürel, sosyal ve sanatsal ihtiyaçlarına ilişkin çözümler üretmemektedirler.	108	3,48	1,01

Tablo 4.28 incelendiğinde öğretmenlerin sendikalardan kaynaklanan sebeplerle üye olmama nedenlerine ilişkin soruların ortalamaları verilmektedir. ***En düşük ortalamayı alan maddeler sırası ile,***

1. Sendikalar kendi amaçları dışında çalışmaktadırlar ($\bar{X} = 3,23$),
2. Çalışma ve faaliyetlerinde samimi değildirlir ($\bar{X} = 3,27$),
3. Sendikaların grev hakkının olmaması çözüm üretmelerini engellemektedir ($\bar{X} = 3,34$).

En yüksek ortalamayı alan maddeler sırası ile,

1. Bazı kişilerin makam sahibi olduğu, diğerlerinin geri planda kaldığı kurumlardır($\bar{X} = 3,62$),
2. Her ay yapılan kesintiye rağmen, hiçbir iş üretememektedir ($\bar{X} = 3,51$),
3. Üye yaptıktan sonra, öğretmenlerini bir daha arayıp sormamaktadırlar ($\bar{X} = 3,48$),Üyelerinin ekonomik sorunlarına çözüm aramak dışında kültürel,

sosyal ve sanatsal ihtiyaçlarına ilişkin çözümler üretmemektedirler($\bar{X}$ 3,48)olduğu görülmektedir.

Tablo 4.29: Öğretmenlerin Sosyal Problemlerden Üye Olmama Sebeplerine İlişkin Görüşleri ve Betimsel İstatistikleri

<i>Sorular</i>	<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>Ss.</i>
12) Üye olunan sendikaya paralel olarak toplumda siyasi etiketlenmelerin yaşanmaktadır.(sağcı-solcu)	108	3,56	,58
13) Değişen siyasi iktidar ve düşüncelere göre sendikaların görüşü, üye sayısı, aktiviteleri de değişmektedir.	108	3,62	,75
14) Sendikalar mevcut ve tanımlanan sorunlara bile çözüm üretmemektedirler, bir işlevleri yoktur.	108	3,31	1,16
15) Değişen siyasi tabloya göre öğretmenlerin de sendika değiştirmeleri toplumda olumsuz şekilde algılanmaktadır.	108	3,06	,83

Tablo 4.29 incelendiğinde öğretmenlerin sosyal problemlerden üye olmama sebeplerine ilişkin soruların ortalamaları verilmektedir. Bu ortalamalara göre sırası ile

1. Değişen siyasi iktidar ve düşüncelere göre sendikaların görüşü, üye sayısı, aktiviteleri de değişmektedir ($\bar{X}$ =3,62),
2. Üye olunan sendikaya paralel olarak toplumda siyasi etiketlenmelerin yaşanmaktadır (sağcı-solcu) ($\bar{X}$ =3,56),
3. Sendikalar mevcut ve tanımlanan sorunlara bile çözüm üretmemektedirler, bir işlevleri yoktur ($\bar{X}$ =3,31),
4. Değişen siyasi tabloya göre öğretmenlerin de sendika değiştirmeleri toplumda olumsuz şekilde algılanmaktadır ($\bar{X}$ =3,06) olduğu görülmektedir.

Tablo 4.30: Öğretmenlerin Kendilerinden Kaynaklanan Problemler Nedeniyle Üye Olmama Sebeplerine İlişkin Görüşleri ve Betimsel İstatistikleri

<i>Sorular</i>	<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>Ss</i>
16)Benim fikrimi yansıtan bir sendika bulunmamaktadır.	108	3,06	1,10
17) Sadece siyaset yapan örgütler olduğunu düşünüyorum.	108	3,25	,85
18)Gerekli bir oluşum olduğunu düşünmüyorum.	108	2,49	1,21
19) Türkiye’de hak aramak her zaman problem yaratmaktadır.	108	3,38	,96
20)Öğretmenler sendikalarda yeterince söz sahibi olamamaktadır	108	3,47	,98
21)Sendikaların siyasi oluşuma benzemelerinden dolayı, sendikalı olmayı etik ve doğru bulmuyorum.	108	3,23	,98

Tablo 4.30 incelendiğinde öğretmenlerin kendilerinden kaynaklanan problemler sebeplerine ilişkin soruların ortalamaları verilmektedir. Bu ortalamalara göre sırası ile

1. Öğretmenler sendikalarda yeterince söz sahibi olamamaktadır ($\bar{X} = 3,47$),
2. Türkiye’de hak aramak her zaman problem yaratmaktadır ($\bar{X} = 3,38$),
3. Sadece siyaset yapan örgütler olduğunu düşünüyorum ($\bar{X} = 3,25$),
4. Sendikaların siyasi oluşuma benzemelerinden dolayı, sendikalı olmayı etik ve doğru bulmuyorum ($\bar{X} = 3,23$),
5. Benim fikrimi yansıtan bir sendika bulunmamaktadır ($\bar{X} = 3,06$),
6. Gerekli bir oluşum olduğunu düşünmüyorum ($\bar{X} = 2,49$) olduğu görülmektedir.

4.6. Sendikalara Üye Olmama Görüşlerine Yönelik Analizler

Sendikalara üye olmama nedenleri ölçeğine ilişkin yapılan verilerin normallik testi sonuçlarına göre normal dağılımın görülmediği belirlendi bu nedenle non-parametrik testlerden olan Mann Whitney- U testi (ikili karşılaştırmada) ile Kruskal Wallis- H testi (üç ve üzeri karşılaştırmada) çalışmada uygulanmıştır.

Tablo 4. 31: Sendikalara Üye Olmama Nedenleri Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney- U Testi Sonuçları

			N	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	u	z	p
Sendikadan Kaynaklanan Problemler	Cinsiyet	Kadın	72	3891,5	54,05	1263,50	-,212	,832
		Erkek	36	1994,5	55,40			
Sosyal Problemler	Cinsiyet	Kadın	72	4030,0	55,97	1190,00	-,699	,484
		Erkek	36	1856,0	51,56			
Öğretmenden Kaynaklanan Problemler	Cinsiyet	Kadın	72	4041,5	56,13	1178,50	-,770	,441
		Erkek	36	1844,5	51,24			

Tablo 4.31’de görüldüğü üzere sendikaya üye olma nedenleri ölçeğinden alınan puanlar ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için non-parametrik Mann Whitney-U testi analizi sonucunda, sendikalardan kaynaklanan problemler, sosyal problemler ve öğretmenden kaynaklanan problemler alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak $p>0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Tablo 4.32: Sendikalara Üye Olmama Nedenleri Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

	Yaş	N	Ortalama Sırası	Chi-Square	df	p
Sendikadan Kaynaklanan Problemler	25 yaş ve altı	22	62,20	6,478	5	,262
	26-34 yaş	49	55,55			
	35-39 yaş	19	45,82			
	40-44 yaş	6	70,33			
	45-49 yaş	7	39,07			
	50 yaş ve üzeri	5	45,90			
Sosyal Problemler	25 yaş ve altı	22	65,50	12,308	5	,031
	26-34 yaş	49	52,49			
	35-39 yaş	19	54,37			
	40-44 yaş	6	75,58			
	45-49 yaş	7	36,36			
	50 yaş ve üzeri	5	26,40			
Öğretmenden Kaynaklanan Problemler	25 yaş ve altı	22	58,32	5,788	5	,327
	26-34 yaş	49	49,89			
	35-39 yaş	19	66,37			
	40-44 yaş	6	53,92			
	45-49 yaş	7	55,71			
	50 yaş ve üzeri	5	36,80			

Tablo 4.32’de görüldüğü üzere sendikalara üye olmama nedenleri ölçeği puan ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için yapılan Kruskal Wallis-H testi analizi sonuçlarına göre sendikadan kaynaklanan problemler ile öğretmenlerden kaynaklanan problemler alt boyutları ile yaş grupları sıralar ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir. Sosyal problemler alt boyutu ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin yaş seviyeleri arttıkça sosyal problem puanının azaldığı görülmektedir.

Tablo 4.33: Sendikalara Üye Olmama Nedenleri Puanlarının Kıdem Yılı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

	Kıdem yılı	N	Mean Rank	Chi-Square	df	p
Sendikadan Kaynaklanan Problemler	0-4 yıl	47	59,18	3,645	5	,602
	5-9 yıl	18	54,25			
	10-14 yıl	19	54,55			
	15-19 yıl	11	50,68			
	20-24 yıl	8	39,88			
	25 yıl ve üzeri	5	43,00			
Sosyal Problemler	0-4 yıl	47	55,79	6,682	5	,245
	5-9 yıl	18	61,08			
	10-14 yıl	19	59,24			
	15-19 yıl	11	51,09			
	20-24 yıl	8	43,13			
	25 yıl ve üzeri	5	26,40			
Öğretmenden Kaynaklanan Problemler	0-4 yıl	47	53,67	1,694	5	,890
	5-9 yıl	18	60,11			
	10-14 yıl	19	53,97			
	15-19 yıl	11	58,68			
	20-24 yıl	8	49,25			
	25 yıl ve üzeri	5	43,30			

Tablo 4.33'te görüldüğü üzere sendikalara üye olmama nedenleri ölçeği puan ortalamalarının kıdem yılı değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için yapılan Kruskal Wallis-H testi analizi sonuçlarına göre alt boyutlar ile kıdem yılı arasındaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 4.34: Sendikalara Üye Olmama Nedenleri Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

	Okul Türü	N	Mean Rank	Chi-Square	df	p
Sendikadan Kaynaklanan Problemler	İlkokul	11	40,73	3,176	2	,204
	Ortaokul	32	52,02			
	Lise	65	58,05			
Sosyal Problemler	İlkokul	11	41,50	3,484	2	,175
	Ortaokul	32	50,83			
	Lise	65	58,51			
Öğretmenden Kaynaklanan Problemler	İlkokul	11	55,45	,300	2	,861
	Ortaokul	32	51,97			
	Lise	65	55,58			

Tablo 4.34'te görüldüğü üzere sendikalara üye olmama nedenleri ölçeği puan ortalamalarının okul türü değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını

belirlemek için yapılan Kruskal Wallis-H testi analizi sonuçlarına göre alt boyutlar ile okul türü arasındaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 4.35: Branş Değişkenine Göre Öğretmenlerin Sendikalara Üye Olmama Görüşlerine İlişkin Anova Sonuçları

<i>Gruplar</i>	<i>N</i>	$\bar{X}$	<i>SS</i>		
TDE	6	3,49	.18		
Türkçe	6	3,26	.33		
Matematik	13	3,46	.28		
Fizik	3	3,55	.49		
Biyoloji	4	3,14	.14		
Fen ve Teknoloji	2	3,42	.13		
İngilizce	10	3,24	.33		
Tarih	5	3,40	.27		
Coğrafya	6	3,64	.45		
Sosyal Bilgiler	1	2,90	.		
Din Kültürü ve Ahl. Bil.	6	3,50	.82		
Görsel Sanatlar	2	3,71	.13		
Müzik	3	3,23	.40		
Beden Eğitimi	9	3,31	.61		
Felsefe	1	2,85	.		
Sınıf	10	3,21	.36		
Diğer	21	3,24	.51		
<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Gruplar Arası	2,596	16	,162	,822	,685
Grup İçi	17,960	91	,197		
Toplam	20,557	107			

Tablo 4.35'te branş değişkenine göre öğretmenlerin sendikalara üye olmama görüşlerine ilişkin anova sonuçları verilmektedir. Tabloya göre yapılan analizde branş değişkeni ile sendikalara üye olmama görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p=,331 > 0.05$).

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

İşverenlerin yada işçilerin ayrı olmak üzere kazanç, iş kültürel ve toplumsal konular hususunda çıkarlarını ve haklarını korumak, yeni hak ve çıkarlar sağlamak, sahip olunan çıkar ve hakları daha da geliştirmek maksadıyla kendi aralarında yasalar çerçevesinde kurdukları birliklere sendika denilmektedir. Eğitim iş kolunda hizmet veren öğretmenlerin de meslek grubu olarak örgütlenmeye, toplumsal, kültürel, ekonomik hak ve çıkarlar çerçevesinde bir birlik kurma hakları bulunmaktadır.

Araştırmamızda elde edilen sonuçlara göre sıralayacak olursak birinci sırada sosyal sebepler, ikinci sırada sendikalardan kaynaklanan sebepler, üçüncü sırada ise öğretmenlerden kaynaklanan sebepler öğretmenlerin sendikalara üye olmama nedeni olarak saptandı. Kara'nın 2016 yılında öğretmenlerin sendikalara üye olmama nedenleri üzerine yaptığı çalışmada araştırmamızla benzerlik göstermektedir. Kara'nın araştırmasında sendikalardan kaynaklanan, sosyal problemlerden ve kendi düşüncelerinden kaynaklanan nedenlerden üye olmama nedenleri olmak üzere üç başlık altında toplamıştır. Erdem'in 1996 yılındaki araştırmasında öğretmenlerin ekonomik, özlük ve mesleki haklarının korunup geliştirilmesini isterken, sendikaların demokratik yönetim anlayışını daha çok işletmelerini beklemektedir. Taşdan 2013 yılında eğitim işkolundaki sendikalara ilişkin öğretmen görüşleri üzerine yapmış olduğu araştırmasında katılımcılar sendikaların çalışmalarını yetersiz buldukları ifade etmiştir. Kayıkçı 2013 yılında Türkiye'de kamu ve eğitim alanında sendikalaşma ve öğretmen ile okul yöneticilerinin sendikalardan beklentileri isimli araştırmasında en yüksek puanları "üyelerin haklarını savunma, sorunlarını çözme" ve "etkili ve demokratik sendika yönetimi anlayışı" olduğu görülmektedir. Erdem, Taşdan ve Kayıkçının araştırmalarında yüksek puan almış ifadelerin çalışmamızdaki sonuçlarla (sosyal problemler ve sendikalardan kaynaklanan sorunlarla) benzerlik gösterdiği görülmektedir. Aynı zamanda Gökçe'nin 2009 yılında yapmış olduğu çalışmasında

öğretmenlerin sendikalara üye olmama nedenlerinin başında araştırmamızda olduğu gibi sosyal problemler ilk sırayı almaktadır.

Araştırmamızda öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu sendikaların amaçları dışında çalışmaktadır ifadesine katılmaktadır. Sendikaların bir siyasi parti gibi davrandıklarını düşünenlerin oranı da oldukça fazladır. Karataş 2015 yılında meslek örgütlenmeler hakkında öğretmenler ve yöneticiler ile yapmış olduğu çalışmasında mesleki örgütlenmeyi itici kılan nedenler arasında herhangi bir sendikaya üye olmanın bir siyasi partiyi temsil etme şeklinde algılandığını söylemektedir. Benzer şekilde Köybaşı ve arkadaşlarının 2016 yılında öğretmenlerin sendikal örgütlenmeye ilişkin görüşleri üzerine yaptığı çalışmasında öğretmenlerin sendikalara üye olmama nedenleri arasında sendikaların siyasete alet olması, sendikaların yetersizliği olduğu görülmektedir. Boyacı'nın 1994 yılında yapmış olduğu araştırmasında da katılımcıların sendikalara güvenmediği ve sendikaların problemlere herhangi bir çözüm bulunmadığı görülmektedir. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu genel olarak sendikaların çalışma ve faaliyetlerinde samimi olmadığını düşünmektedir. Benzer şekilde katılımcılar sendikaların çeşitli baskı ve çıkar gruplarının elinde olduğunu ve mevcut eğitim sorunlarıyla yeterince ilgilenmediğini düşünmektedir. Ekonomik açıdan öğretmenler sendikaları bir yük olarak görmektedir. Her ay yapılan üyelik kesintisine rağmen sendikaların hiçbir iş üretmediğini düşünenlerin oranı oldukça fazladır. Katılımcı öğretmenlerin neredeyse tamamı siyasi partilerin sendikaları çıkarı için kullandıklarını düşünmektedir.

Tok'un 1996 yılında yapmış olduğu çalışmada benzer sonuçlara rastlanmıştır. Yasalarla memurların grev ve lokavt hakkının ellerinden alındığını düşünenlerin oranının yüksek olması sendikaların grev hakkının olmamasından dolayı çözüm üretme konusunda sıkıntı yaşadığını düşünmektedir. Benzer bir şekilde öğretmenlerin büyük çoğunluğu sendikaların sadece ekonomik konulara çözüm aramasını değil kültür, sosyal ve sanatsal gereksinimlere de çözüm aramasını istemektedir. Bu sorunların hepsi araştırmamızda sendikalardan kaynaklanan problemleri ifade etmektedir. Gökçe'nin 2009 yılında yapmış olduğu araştırma çalışmamızla benzerlik göstermektedir.

Araştırmada öleceğın sosyal problemler alt boyutu maddelerine verilen cevaplara göre katılımcı öğretmenlerin neredeyse tamamı sendikalara üye olmanın toplum tarafından siyasi etiketlenmelere neden olduğunu düşünmektedir. Aynı şekilde katılımcıların neredeyse tamamı sendikaların siyasi konjonktürde yaşanan değişikliğe göre sendikaların pozisyon aldığını ve aktivitelerini de buna göre değiştirdiğini düşünmektedir. Değişen siyasi konjonktüre göre de sendika değiştiren öğretmenlere toplum tarafından da olumsuz bakılmaktadır.

Öğretmenlerden kaynaklanan problemler ölçek alt boyut maddelerine göre öğretmenlerin yarısından fazlası şuna kadar fikirlerini yansıtan bir sendikanın ortaya çıkmadıklarını ifade etmektedir. Sendikaları sadece siyaset yapan bir örgüt olarak tanımlayanların oranı da oldukça yüksektir. Öğretmenlerin bu şekilde düşünmesine rağmen sendikaların gerekli bir oluşum olduğunu düşünenlerin oranı da çok fazladır. Ülkemizde hak aramanın her zaman problem yarattığını düşünen öğretmenlerde çalışmanın büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Katılımcı öğretmenlerin yarısından fazlası öğretmenlerin sendikalarda söz sahibi olamadıklarını düşünürken, sendikaları siyasi bir oluşuma benzeten öğretmenlerinde sendikalı olmayı doğru ve etik bulmamaktadır. Aynı zamanda Gökçe'nin 2009 yılında yapmış olduğu araştırma çalışmamızla benzerlik göstermektedir. Gökçe'nin araştırmasında da katılımcıların sosyo-demografik özellikleri ile sendikaya üye olmama nedenleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Araştırmamızda katılımcıların sosyodemografik özellikleri ile sendikalara üye olmama görüşleri arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.

5.2. Öneriler

Yapılan araştırma sonuçlarına bağlı olarak şu öneriler getirilebilir;

Hali hazırda ülkemizde hizmet veren sendikaların iyi bir reform sürecine girmesi gerekmektedir. Sendikaların yönetmeliklerinde ve tüzüklerinin yeniden revize edilerek daha kapsamlı ve işlev hale getirilmelidir. Sendikaların toplum ile olan ilişkilerinin dar bir çerçevede olması sendikal faaliyetlere karşı bir ön yargı oluşturmaktadır. Bu yargının kırılması için konferans, seminer etkinliklerinin

yanısıra toplumun her kesimini kucaklayacak piknik, konser, vb gibi sosyal etkinlikler düzenlenmelidir.

Sendikalar yapısı gereği siyasi partilere ve düşüncelere yakın durabilmektedir. Bu nedenden dolayı sendikalara olan bakış açısı daha çok siyasi bir hareket olarak algılanmaktadır. Bu durumun kesinlikle önüne geçilmelidir. Sendika yöneticilerinin objektif bir duruş sergilemesi sağlanmalıdır. Siyasi çevrelerle iç içe olan yönetimler sadece belirli bir kesimi temsil edebildiği için kamplaşmalara da neden olabilmektedir. Sendikalar genel olarak üyelerinin ekonomik sorunlarına çözüm aramaya çalışan yapılar haline dönüşmeye başlamıştır. Bu bağlamda, üyelerin gelişimine yardımcı olacak faaliyetler biraz daha geri planda tutulmaktadır. Sendikalar üyelerinin sosyal, kültürel ve sanatsal gereksinimlerine cevap verebilecek bir yapı haline gelmesi sağlanmalıdır. Eğitim sendikaları bütün öğretmenleri kapsayacak bir araştırma yapmalı ve öğretmenlerin sendikalardan neler beklediğini saptamalıdır. Bu ölçekte yapılan araştırmalar doğrultusunda kendilerini revize etme şansı bulabileceklerdir.

KAYNAKÇA

- Aes.org.tr. (2017). 30 Mart 2017 tarihinde <http://www.aes.org.tr/kurumsal-22-tuzuk.html> adresinden erişildi.
- Aksoy, B.,Günbayı, B., (2016), *Eğitim Sen Üyesi Öğretmenlerin Sendikalardan Beklentilerine İlişkin Görüşleri*, Eğitim Bilim Toplum Dergisi, 14(14).
- Aldemir, C. (1985). *Örgütler ve Yönetimi: Makro Bir Yaklaşım*, Bilgehan Basımevi,İstanbul
- Altınışik, S. (1996). Hizmetçi Eğitim ve Türkiye'deki Uygulama. *Eğitim Yönetimi*, 329-348.
- Arlı, G. (2011). *Düzenlenebilir Yapılardan Düzenlenemez Formlara Sendikal Hareketin Gelişimi Tös-Eğitim-Sen*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı.İstanbul
- Asan, E. (2014). *Türk ve Yabancı Eğitim Sendikalarının Eğitim Politikaları ve İnsan Yetiştirme Anlayışına Etkilerinin Karşılaştırmalı Analizi*. T.C. Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,İstanbul.
- Atasen.org.tr.(2017).02Nisan2017tarihindehttp://www.atasen.org.tr/tuzuk/atasen_tuzuk.pdf adresinden erişildi.
- Ay, D. A. (2014). *Ulusal Kültür Örgüt Kültürü, Örgütsel Politika Algısı ve Sendika Üyesi Olma Eğilimi İlişkisi*. T.C. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı.Balıkesir
- Bagimsizegitimsen.(2017).22Nisan2017tarihinde<http://bagimsizegitimsen.org.tr/yonetim/ilkelerimiz.html> adresinden erişildi.
- Baysal , Ö. (2006). *Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Örgütlenme Tutumları Uşak Örneği*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi ,Afyonkarahisar
- Becsen.org.tr.(2017).25Nisan2017tarihinde<http://www.becsen.org.tr/sayfalar.asp?sayfa=73> adresinden erişildi.

- Berberoğlu, G., Baraz, B. (1999). Tusaş Motor Sanayi A.ř.'de Örgüt Kültürü Araştırması. *A.Ü. İİBF Dergisi*.
- Boyacı, H. (1994). *Öğretmenlerin Mesleki Örgütlenmeye İlgilerinin Düzeyi ve Bu İlgili Düzeyinin Etkenleri*. Hacettepe Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi. Ankara
- Çaha, Ö., Yayla, A., Şahin, Y. (2011). *Türkiye'de Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları*. Ankara: Liberal Düşünce Topluluğu.
- Çınar, G. (2008). *İlköğretim Okullarında Sendikalaşma Faaliyetlerinin Öğretmenler ve Yöneticiler Üzerindeki Etkisi*. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul
- Dalgıç, G. (1995). *Toplumun Hemşireliğe İlişkin Görüşleri*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Demir, F. (2013). *Öğretmen Görüşlerine Göre Sendikaların Okul Yaşamına Etkileri ve Eğitim Çalışanlarının Sendikalara Üye Olmama Nedenleri*. T.C. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Bolu
- Des.org.tr.(2017).21Mart2017tarihinde<http://www.des.org.tr/ozelicerik.asp?sayfaid=78> adresinden erişildi.
- Dinçer, Ö. (2003). *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*. Beta Basım, Yayım ve Dağıtım. İstanbul
- Durđun, S. (2006). Örgüt Kültürü ve Örgütsel İletişim. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 112-132.
- Egitbilsen.org.(2017).02Nisan2017Tarihinde<http://www.egitbilsen.org/wpcontent/uploads/2013/10/E%C4%9E%C4%B0TB%C4%B0LSEN-T%C3%9CZ%C3%9CK.pdf> adresinden erişildi.
- Egitimbirsen.org.tr.(2017).21Nisan2017tarihinde.<http://www.egitimbirsen.org.tr/eb/s/tuzugumuz> adresinden erişildi.

- Egitimhaksen.org.tr. (2017). 29 Nisan 2017 tarihinde <http://www.egitimhaksen.org.tr> adresinden erişildi.
- Egitimilkesen.org.(2017).25Nisan2017tarihinde <http://egitimilkesen.org/ilkelerimiz/> adresinden erişildi.
- Egitimsozsen.org.(2017).21Nisan2017tarihinde <http://www.egitimsozsen.org/egitimsozsen.php?tur=submenu&id=24> adresinden erişildi.
- Eksenegitim.org.(2017).15Nisan2017tarihinde <http://www.eksenegitim.org/7/mevzuat> adresinden erişildi.
- Eraslan, L. (2012). Günümüz Öğretmen Sendikacılığının Değerlendirilmesi. *21.Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 59-72.
- Erdem, A. R. (1996). *İlkokul Öğretmenlerinin ve Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından Beklentileri (Ankara İli Örneği)*.Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi .Ankara
- Gerboğa, D. (2006). *Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Sendikal Örgütlenmeye İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Ankara Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.Ankara
- Gökçe, E. (2009). *İlköğretim Öğretmenlerinin Öğretmen Örgütlerine (Sendikalara) Üye Olmama Sebepleri*. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.Uşak.
- Gül, M. H. (2007). *Eğitim Çalışanlarının Eğitim Sendikalarına Bakışı, Beklentileri ve Sendikaların Eğitim Çalışanlarına Yönelik Faaliyetleri ve Beklentileri*. T.C. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.İstanbul
- Hicks, H., Gullett, R. (1975). *The Management of Organizations*. McGraw Hill.
- Kara, M. (2016). Öğretmenlerin Sendikalara Üye Olmama Nedenleri ve Sendikalardan Beklentileri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(22), 423-440.

- Karataş, S. (2015). Mesleki Örgütlenmeler Hakkında Eğitim Yöneticileri ve Öğretmen Görüşleri. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi*, 6(11), 3-22.
- Kayıkçı, K. (2013). Türkiye’de Kamu ve Eğitim Alanında Sendikalaşma ve Öğretmen ile Okul Yöneticilerinin Sendikalardan Beklentileri. *Amme İdaresi Dergisi*, 46(1), 99-126.
- Koçel, T. (1989). *İşletme Yöneticiliği*. Beta Yayınları, İstanbul
- Köybaşı, F., Uğurlu, C. T. (2016). Öğretmenlerin Sendikal Örgütlenmeye İlişkin Görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(9), 103-123.
- Metesen.org. (2017). 20 Mart 2017 tarihinde <http://www.metesen.org/tuzuk/> adresinden erişildi.
- Nohutçu, A. (2003). Etkin Devlet. *Muğla Üniversitesi Yayınları*.
- Ozguiregitimsen.org.tr.(2017).21Mart2017.tarihinde.<http://www.ozguiregitimsen.org.tr/kurumsal-Tuzugumuz> adresinden erişildi.
- Özbükerci, İ. (2015). *Halkla İlişkiler Meslek Örgütleri Açısından Sanal Ortamda Halkla İlişkiler Yönetimi: Halkla İlişkiler Dernekleri Web Siteleri Üzerine Bir Araştırma*. T.C. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilimdalı. İzmir
- Özkalp, E. (1999). Örgütlerde Kültürel Korunlar ve Örgüt Kültürünün Korunması ve Geliştirilmesi. *Anadolu Üniversitesi İİBF Dergisi*.
- Palea, A. (2012). The Role of Professional Associations In Defning the Public Relations. The Romianian Case. *Professional Communications and Translation Studies*.
- Pulat, İ. (2010). *Denizli İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Örgüt Kültürü ve Önemine İlişkin Algıları*. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Denizli
- Saysen.org.(2017).04Nisan2017tarihinde<http://www.saysen.org/Sayfa.aspx?ObjectID=2> adresinden erişildi.
- Schein, E. H. (1976). *Örgütsel Psikoloji*. İ.T.İ.A Yayınları. Eskişehir

- Schein, E. H. (1984). Coming to a New Awareness of Organizational Culture. *Sloan Management Review*, 3-16.
- Taşdan, M. (2013). Eğitim İşkolundaki Sendikalara İlişkin Öğretmen Görüşleri; Nitel Bir Araştırma. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 231-265.
- Tec-sen.org. (2017). 15 Nisan 2017 tarihinde <http://www.tec-sen.org/subhaberler.aspx> adresinden erişildi
- Temsen.org.tr.(2017) 21 Mart 2017 tarihinde <http://www.temsen.org.tr/sendika-tuzugu/> adresinden erişildi.
- Theaker, A. (2004). *Public Relations Handbook*. London: Roudledge.
- Tok, T. N. (1996). *Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Mesleki Örgütlenmeye İlişkin Görüşleri*. Hacettepe Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi. Ankara
- Uyumlu, H. O. (2009). Üniversite Öğretim Elamanlarının Sendikal Örgütlenmeye İlişkin Görüşleri: Ankara Üniversitesi Örneği. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 28(7), 36-58.
- Uzun,A.K.(2014).*MeslekÖrgütüOlmak*. 23 Şubat 2017 tarihinde <http://www.denetimnet.net/UserFiles/Documents/Makaleler/Ali%20Kamil%20Uzun/meslek%C3%B6rg%C3%BCt%C3%BColmak.pdf> adresinden erişildi.
- Ülker, N. P. (2011). *Türk Eğitim Sen'in Tarihsel Gelişim Süreci ve Türk Basınındaki Yeri (1992-2009)*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalı Eğitimin Sosyal ve Tarihi Temelleri Bilim Dalı.Ankara.
- Velioğlu, P. (1985). *Hemşirelikte Bilimselleşmeye Doğru*. İstanbul: Bozak Matbaası.
- Vural, B. A., Çoşkun, G. (2007). *Örgüt Kültürü*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yayla, A., Şahin, B. (2011). *Türkiye'de Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları, Sivil Toplum ve Demokrasi*. Liberal Düşünce Derneği.Ankara

Yenisen.org. (2017). 30 Nisan 2017 tarihinde <http://www.yenisen.org/?pnum=16&pt=FARKIMIZ+VE+%C4%B0LKELE R%C4%B0M%C4%B0Z> adresinden erişildi

Yıldırım, A. (2011). *Sendikalı Kadınların Gündelik Yaşam Pratikleri ve Sendikal Faaliyetlere Katılımları Arasındaki İlişki: Eğitim Sen Örneği*. T.C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı. Ankara

Yıldırım, İ. S. (2007). *Türkiye'de Sendikalaşma Sürecinde Öğretmen Sendikaları ve Siyasetle İlişkisi: Adapazarı Örneği*. T.C. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sakarya

Yurtegitimsen.org. (2017). 27 Nisan 2017 tarihinde <http://yurtegitimsen.org/tarihce/> adresinden erişildi.

Zulhamri, A., Threadgold, T. (2007). *Toward the Professionalization of Public: Relations in Malaysia: Perception management and Strategy Development*. Slovenia: Bledcom Conference.

EKLER

EK-1 (Ölçek Formu):

Değerli Meslektaşlarım;

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalında yapılacak olan bu araştırmanın amacı, Artvin'deki okullarda çalışan öğretmenlerin Eğitim Sendikalarına üye olmama sebeplerini araştırmaktır.

Ölçek dört bölümden oluşmaktadır. I. Bölümde kişisel bilgileri içeren çoktan seçmeli sorular; II. Bölümde Sendikalardan Kaynaklanan Problemlere ilişkin sorular; III. Bölümde Sosyal Problemler; IV. Bölümde ise Öğretmenlerden kaynaklanan sorunları içeren sorular bulunmaktadır.

Araştırma sonunda elde edilen bulgular yalnızca bilimsel çalışmalarda kullanılacak olup; verdiğiniz cevaplar gizli tutulacaktır. Araştırmanın başarısı sizlerin ankete vereceği eksiksiz ve objektif cevaplara bağlıdır.

Zaman ayırdığınız, özen gösterdiğiniz ve araştırmaya olan katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Meryem ATICI
Akdeniz Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalı

BÖLÜM I
KİŞİSEL BİLGİLER

1) Cinsiyetiniz?

Kadın Erkek

2) Yaşınız?

25 yaş ve altı

26-34 yaş 35-39 yaş

40-44 yaş

45-49 yaş 50 yaş ve üzeri

3) Kıdem yılınız

0-4 yıl

5-9 yıl

10-14 yıl

15-19 yıl

20-24 yıl

25 yıl ve üzeri

4) Görev yaptığınız okul türü

İlkokul

Ortaokul

Lise

5) Branşınız

TDE

Türkçe

Matematik

Fizik

Kimya

Biyoloji

Fen ve Teknoloji

İngilizce

Tarih

Coğrafya

Sosyal Bilgiler

Din Kültürü ve Ahl. Bil.

Görsel sanatlar Müzik

Beden Eğitimi

Felsefe

Sınıf

Diğer: ..... (lütfen belirtiniz)

BÖLÜM II

SENDİKALARDAN KAYNAKLANAN PROBLEMLER	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kararsızım
1.Sendikalar kendi amaçları dışında çalışmaktadırlar.					
2.Sendikalar, siyasi partilerin görüşlerinin savunucusu durumundadırlar.					
3.Çalışma ve faaliyetlerinde samimideğildirler					
4.Ülkenin mevcut eğitim sorunlarına yeterince eğilmemektedirler.					
5.Çeşitli çıkar ve baskı gruplarının elindedirler.					
6.Her ay yapılan kesintiye rağmen, hiçbirisi üretememektedir.					
7.Her gelen siyasi parti sendikaları kendi çıkarları doğrultusunda kullanmaktadır.					
8.Üye yaptıktan sonra, öğretmenlerini birdaha arayıp sormamaktadırlar.					
9.Sendikaların grev hakkının olmaması çözüm üretmelerini engellemektedir					
10.Bazı kişilerin makam sahibi olduğu, diğerlerinin geri planda kaldığı kurumlardır.					
11.Üyelerinin ekonomik sorunlarına çözüm aramak dışında kültürel, sosyal vesanatsal ihtiyaçlarına ilişkin çözümler üretmemektedirler.					

BÖLÜM III

SOSYAL PROBLEMLER	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kararsızım
1. Üye olunan sendikaya paralel olarak toplumda siyasi etiketlenmelerin yaşanmaktadır.(sağcı-solcu)					
2.Değişen siyasi iktidar ve düşüncelere göre sendikaların görüşü, üye sayısı, aktiviteleri de değişmektedir.					
3.Sendikalar mevcut ve tanımlanan sorunlara bile çözüm üretememektedirler, bir işlevleri yoktur.					
4.Değişen siyasi tabloya göre öğretmenlerin de sendika değiştirmeleri toplumda olumsuz şekilde algılanmaktadır.					

BÖLÜM IV

ÖĞRETMENLERDEN KAYNAKLANAN PROBLEMLER	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kararsızım
1.Benim fikrimi yansıtan bir sendika bulunmamaktadır.					
2.Sadece siyaset yapan örgütler olduğunu düşünüyorum.					
3.Gerekli bir oluşum olduğunu düşünmüyorum.					
4.Türkiye’de hak aramak her zaman problem yaratmaktadır.					
5.Öğretmenler sendikalarda yeterince söz sahibi olamamaktadır					
6.Sendikaların siyasi oluşuma benzemelerinden dolayı, sendikalı olmayı etik ve doğru bulmuyorum.					

Ekleme istediğiniz görüş veya düşünceniz varsa lütfen belirtiniz. Teşekkürler.

